

2013

ÅRSRAPPORT FOR NORD- HÅLOGALAND BISPEDØMME

Innholdsfortegnelse

1	SITUASJONEN I NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME	3
1.1	TILSTANDSVURDERING, STRATEGIER OG UTFORDRINGER	3
2	RESULTATRAPPORT	8
2.1	KIRKEMØTETS MÅL OG STRATEGIER	8
2.1.1	Gudstjenesteliv	8
2.1.2	Trosopplæring.....	11
2.1.3	Diakoni	17
2.1.4	Kirke og kultur.....	24
2.1.5	Samisk kirkeliv.....	28
2.2	PRESTETJENESTEN	33
2.2.1	Prestedekning og rekruttering.....	33
2.2.2	Organisering og ledelse av prestedtjenesten	41
2.2.3	Likestilling og inkludering	46
2.2.4	Organisasjonsutvikling og fornying.....	48
3	ANDRE KRAV OG FORUTSETNINGER	51
3.1.1	Tilgjengelighet på Internett, sosiale media	51
3.1.2	Evalueringer	51
3.1.3	Risikovurdering	52
3.1.4	Oppfølging av revisjonsmessige forhold.....	52

1 SITUASJONEN I NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME

1.1 TILSTANDSVURDERING, STRATEGIER OG UTFORDRINGER

2013 har på flere måter vært et utfordrende år i bispedømmet.

I år har vi et bedre statistisk materiale enn i fjor. I fjor manglet vi årsstatistikken fra tre sokn, to av dem store sokn, da årsrapporten ble skrevet. Det gjorde vurderingen av materialet vanskelig. I år mangler ett lite sokn (ca. 1000 medlemmer). Å få inn årsstatistikken fra menighetene, krever mye arbeid. Menighetene forstår nok ikke betydningen av årsstatistikken. Arbeidet blir ikke prioritert til tross for oppfølging fra bispedømmekontoret. De knappe tidsfristene gjør prosessen veldig sårbar. Det er nå tatt ytterligere grep for å kvalitetssikre prosessen neste år.

Samfunnsutviklingen i Finnmark og Troms er positiv. Uttynningsprosessen i befolkningen fortsetter, men bildet er nyansert. Det skjer en nettoinnflytting til landsdelen, men den skyldes utenlandsk innflytting. Uten den ville bildet vært annerledes. Det er høy investeringsvekst, og usikkerheten i den globale økonomien merkes lite. Det kommer bl.a. av at nordnorsk økonomi er mindre avhengig av oljevirkosomheten enn resten av landet. Det er vekst i de nordnorske næringene som sjømat, reiseliv og gruvedrift. Det tegnes nok i riksmidia et mer dystert bilde av samfunnsutviklingen i nord enn det er grunnlag for. Nordnorsk næringsstruktur er tungt basert på råvarebasert produksjon. Det er en fordel for landsdelen globalt sett om veksten i landet for øvrig skulle bli mer dempet. Det forventes derfor en videre vekst i nord, noe som bidrar til fortsatt optimisme i befolkningen og skaper stabilitet og fremtidstro.

Bispedømmet har i sin virksomhet i 2013 fremholdt den samme visjonen som Kirkemøtet: "I Kristus – nær livet." Denne visjonen er etter hvert blitt slitt og kommuniserer ikke særlig godt utad. En ny visjon for årene som kommer, vil bli vedtatt på Kirkemøtet i vår. Biskopen har ofte holdt frem en annen visjon: Kirken skal vise menneskene at Gud elsker dem! Den er kanskje enklere å forstå, mer folkelig og tydelig forpliktende.

Det åndelige livet i bispedømmet gjenspeiler seg i gudstjenestelivet, de kirkelige handlingene og i trosopplæringen. Gudstjenestedeltakelsen holder seg stabil til tross for mange vakanser og svak vikartilgang i 2013. En av årsakene til stabiliteten kan komme av at trosopplæring og gudstjenesteliv bevisst knyttes sammen. Dette har vært en strategisk føring fra biskopens side. I dette store og spredtbodde bispedømmet vil en vesentlig del av trosopplæringen måtte foregå i forbindelse med gudstjenestene. Det er der folk samles. De mange små soknene får små tilskudd som ikke gir rom for større satsing i grendene. Gudstjenestene vil derfor være viktige strategiske samlingssteder for trosopplæringen.

Det er merkbart at trosopplæringen har betydd en fornyelse av menighets- og gudstjenestelivet mange steder. I kombinasjon med gudstjenestereformen og dens verdier (fleksibilitet, inkludering og stedegenhet) har det gitt positive utslag. Gudstjenestene er blitt mer familievennlige og variert.

Det er gledelig at oppslutningen om dåp og konfirmasjon har vært stabil i 2013. Dåpsprosenten viser at den folkelige oppslutningen om kirken i bispedømmet holder seg. Satsningen på konfirmasjonstiden i trosopplæringsreformen bærer også frukt. Begge deler vil være viktige satsningsområder i kommende år.

Det var et mål å få gjennomført gudstjenestereformen i 2013. En egen prosjektleder ledet arbeidet. Det målet er nådd. Menighetene har brukt mye tid på reformen. De fleste stedene er endringene minimale i forhold til 1977-liturgien. Reformen har utfordret menighetsrådene. De har på en annen måte enn før fått ansvar for gudstjenestelivet. Det har vært veldig tydelig i Nord-Troms prosti som tradisjonelt har vært avvisende til liturgiske reformer. At en ny ordning ikke ble tredd ned over hodet på menighetene, men at de fikk medansvar, har endret klimaet. Menighetene har fått godkjent nye grunnordninger som er en kombinasjon av gammelt og nytt. Både menighetsrådene og biskopen har strukket seg langt for å få dette til.

Samtidig med gudstjenestereformen har det vært en gjennomgang av antall forordnede gudstjenester i soknene. Antall forordnede gudstjenester er nå i samsvar med de ressursene menighetene rår over, og antall forordnede gudstjenestesteder er også justert i forhold til befolkningsutviklingen.

Ved utgangen av 2013 har alle prosti i bispedømmet fått tilført midler til trosopplæring. Det er gledelig. De to siste var Varanger prosti og Domprostiet. Prostene er viktige koordinatorene i prostiet for samarbeidet mellom soknene.

Mange menigheter strever med å få laget lokale planer. Planene blir lett enten for ambisiøse og urealistiske eller for magre når det gjelder tiltak og innhold. Dette vil nok gå seg til etter hvert, for det er mye god vilje og entusiasme i trosopplæringsarbeidet. Det som skaper frustrasjon, er de omstendelige rapporteringene hvert år. Små sokn som får tildelt små midler, synes at de bruker forholdsvis mye tid på dette.

I et spredt bodd bispedømme som Nord-Hålogaland er det vanskelig å oppnå en oppslutning i trosopplæringen på 80 %, selv om de små sokn nok har en prosentvis større oppslutning enn de store soknene og byene. Målet på 80 % er veldig ambisiøst, men det er et mål å strekke seg mot.

Et viktig mål i fremtiden må være å få best mulig kvalifiserte trosopplærere. De små stillingsbrøkene som mange sokn har, gir ikke så store muligheter når det gjelder kompetanse. Men dette er et felt som kirken må arbeide mye mer med. I dag er nok behovet for å skaffe trosopplærere større enn bevisstheten om kompetanse.

Ungdomssatsningen i bispedømmet bærer gledelige frukter. Ungdomsrådet og ungdomstinget er viktige møtesteder for unge som føler seg alene med troen og er rekrutteringsarenaer til frivillig arbeid i menighetene og til kirkelige stillinger. Vi ser ungdomssatsningen som en viktig del av bispedømmets rekrutteringsstrategi. At bispedømmets ungdomsarbeid har fått godt

rykte, gjør at det blir lettere og lettere å samle ungdom, og menighetsrådene blir etter hvert mer bevisste på å sende representanter til ungdomstinget.

Diakonien som satsningsområde i bispedømmet har stått på vent inntil i 2013 da diakonien ble et prioritert tildelingsområde. Arbeidet med de lokale diakoniplanene har nok blitt lagt til side til fordel for de andre reformene som har kommet i rekke og rad: demokratireformen,

trosopplæringsreformen og gudstjenestereformen. Reformtretttheten lokalt har vært veldig tydelig. Derfor har bispedømmet vært forsiktig med å gå for offensivt ut mot menighetene. Men nå er det diakoniens tur i bispedømmet. I de menighetene som har hatt soknediakoner/diakoniarbeidere, har det diakonale arbeidet hatt fremgang. Men de fleste sokn står uten

diakonstillinger. Allikevel merkes det stor motivasjon for diakonale tiltak lokalt som utfordrer den bistand bispedømmet kan gi.

Samhandlingsreformen er en stor diakonal utfordring. Samarbeidet lokalt mellom menighet og det lokale helsevesen er fast tema under visitasene. Det famles en del fra begge sider. Et samarbeid må bygges opp over tid og er avhengig av gjensidig tillit. Dette har også vært tema under stiftsmøtet i 2013 og på flere prostemøter.

Inkluderende kirkeliv har også vært tema på stiftsmøtet i 2011 og 2013, samt under visitaser. To av prostene i bispedømmet har dette feltet som særlig oppgave i samråd med integreringsrådgiveren. De utviklingshemmede blir mer og mer synlig i gudstjenestene. Integreringsrådgiveren har drevet et systematisk bevisstgjøringsarbeid overfor menighetsråd, kirkelig ansatte og kommuner. Det ser ut til å bære frukt.

Det har skjedd en positiv utvikling på feltet kirke og kultur etter at kulturrådgiverstillingen ble etablert. Det er stor åpenhet i dag for samarbeid mellom menighet og lokalt kulturliv. Dette vil være et langsiktig arbeid, og fruktene er ikke lett å måle etter så kort tid. Gode tilbakemeldinger fra kirkemusikerne viser at de ser en forskjell fra tiden før og etter at kulturrådgiveren var på plass. Dette er en yrkesgruppe i kirken som har hatt liten støtte fra bispedømmet tidligere, men nå åpner det seg nye muligheter. Kulturrådgiveren har det siste året hatt et særlig fokus på grunnlovsjubileet i et nordnorsk perspektiv og har gått inn i et fruktbart samarbeid med mange aktører. Det medfører at jubileet kan feires i dette bispedømmet på en god og spennende måte i samarbeid med gode og kompetente krefter. Kulturrådgiveren har også hatt et bevisst fokus på samisk og kvensk kirke- og kulturliv og har bidratt til å synliggjøre det på forskjellige måter. Blant annet har arbeidet med å få inn samiske og kvenske salmer i den nye kirkesalmeboken vært et arbeid som vår kulturrådgiver har brukt mye tid på. Resultatet er at kirken for første gang har fått en nordnorsk salmebok der også flere andre salmer fra nord er kommet med.

At bispedømmet har fått en sameprest på plass, bærer også frukter. Samepresten har brukt den første tiden til egen kompetanseoppbygging, men har også bidratt ved samiske gudstjenester og ved kirkelige handlinger i bispedømmet og i Oslo. Samepresten har også begynt å utvikle et enkelt kursopplegg i nordsamisk for prester og andre kirkelig tilsatte. Det vil medføre at samisk blir brukt mer i gudstjenestene og i kirkelige handlinger i bispedømmet.

Det er en utfordring at det i dag ikke finnes gode kurs for nytilsatte prester i forvaltningsområdet som er tilpasset kirkelige behov. Dette er en av de oppgavene samepresten vil arbeide videre med. Samepresten er også sekretær for samisk kirkelivsutvalg i bispedømmet og for sameprestmøtet.

Rekruttering til prestedtjeneste i bispedømmet og god personalpolitikk for prestene er et av hovedsatsningsområdene. Det er for liten tilgang på søkere til de ledige prestedstillingene, og menigheter kan bli værende uten fast prest. Til tross for gode vikarer er dette uheldig og virker inn på menighets- og gudstjenesteliv. Etter hvert har også det vikarmarkedet vi har høstet av, tørket inn. Antallet vikarer i 2013 og antall søkere til de ledige stillingene viser situasjonen. Etter hvert som flere og flere prestedstillinger blir ledige både nordpå og sørpå, er det fare for at bemanningssituasjonen i dette bispedømmet blir enda vanskeligere. Bispedømmekontoret bruker mye tid og store ressurser på rekruttering, et arbeid som andre bispedømmer slipper lettere unna med.

Det betyr at større ressurser må settes inn på rekrutteringsarbeid og omdømmebygging. Nord-Hålogaland må bli en attraktiv arbeidsplass for prestene. Det gjelder blant annet synlighet i kirken, godt ungdomsarbeid, god kontakt med studiestedene og studentene, god lønn og gode boforhold, tilbud om arbeidsveiledning, en attraktiv etter- og videreutdanningsordning og en kompetent ledelse av prestene. Det vil også være viktig å ta godt vare på de prestene som er i tjeneste i bispedømmet og få dem til å bli lenger i tjenesten her.

Bispedømmet har et godt og kompetent presteskap og tilbyr gode studiepermisjonsordninger. Det er få personalproblemer blant prestene, og samarbeidet mellom dem fungerer godt. Prostene leder prestedtjenesten i prostiet på en god måte i nær kontakt med biskopen med seks prostemøter årlig.

Antall kvinnelige prester i bispedømmet er økende. De fleste finnes i Tromsø der halvparten av prestene er kvinner. De møtes årlig til kvinnenettverk sammen med biskopen der aktuelle tema blir tatt opp.

Det er også viktig at presten lokalt har gode arbeidsforhold med kompetente medarbeidere. Dessverre ser vi at dette er en utfordring som biskop og bispedømmeråd har liten innflytelse over.

Det er stor vilje til samarbeid og innsats blant prestene. De strekker seg langt, særlig i områder med lengre vakanser. Likevel er det forholdsvis lite sykefravær. Det kan vitne om trivsel i tjenesten. Hele åtte årsverk går med bare i tjenestekjøring for prestene i dette bispedømmet. Det sier noe om avstander og geografi, men det er helt nødvendig for å ha en kirke som oppleves å være tilstede. Dette utgjør ca. 650 000 km.

Bispedømmekontoret bemannes av en kompetent, serviceinnstilt og god stab under ledelse av stiftsdirektøren. I fjor var arbeidsmiljøet en utfordring, men dette er det tatt tak i, og samarbeidsforholdene i dag er gode.

To gledelige begivenheter i 2013: Den ene var vigslingen av Nordlyskatedralen Alta kirke som er blitt et spektakulært og moderne kirkebygg. Den nye kirken er et betydelig løft for menigheten og kommunen, men den er allerede blitt et samlingssted i Alta og valfartssted for turister. Den nye kirken innleder en helt ny tid i Alta menighet.

Fotograf: Yngve Blomli

Den andre store begivenheten var åpningen av Bispegården i Tromsø. Etter ett års restaurering og ombygging kunne Bispegården tas i bruk utpå nyåret i fjor. Bygget gir helt nye muligheter som kontor for biskop og bispedømmerråd, representasjonsbygg, møtested og stiftssenter. Det gir gode arbeidsforhold og virker samlende på staben. I allmennheten har det vakt betydelig oppmerksomhet at Bispegården er restaurert, og under åpningsdagene i juni i fjor var det mange som ville se Bispegården i et todagers arrangement.

Per Oskar Kjølaas
biskop

2 RESULTATRAPPORT

2.1 KIRKEMØTETS MÅL OG STRATEGIER

KIRKEMØTETS MÅL

Kirkens gudstjenesteliv skal fornyes slik at det gir rom for større fleksibilitet og valgfrihet i menighetene, mer involvering fra flere deltakere og sterkere stedlig forankring

2.1.1 Gudstjenesteliv

Mål: Øke gudstjenestedeltakelsen

Indikator: Gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste

Indikator: Gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste på søn- og helligdager

Målet er delvis nådd.

For 2013 manglet bispedømmet tall fra 13 menigheter da årsstatistikken til departementet ble sendt inn i januar 2014. I ettertid har 12 av disse sendt inn sine tall, og det er disse tallene som framkommer i årsrapporten. Det mangler dermed tall fra kun en menighet. Dette vil ikke gjøre store utslag, da det er en liten menighet. I forhold til fjorårets tall, vil det likevel ikke være mulig å måle endringer som er helt korrekte, da det for 2012 var tre til dels store sokn som ikke hadde levert årsstatistikk.

Tallene fra 2013 viser en nedgang på 111 gudstjenester i forhold til 2012. Og mens det i 2012 var en gjennomsnittlig deltakelse på 73 personer pr. gudstjeneste, var det i fjor 73,3 deltakere pr. gudstjeneste. Det er i gjennomsnitt noen få flere deltakere pr. gudstjeneste i 2013 enn det var i 2012. Men dette må sees i sammenheng med at det altså ble avholdt 111 gudstjenester færre enn året før. Det er fremdeles grunn til å se med bekymring på gudstjenestedeltakelsen, og årsakene til en så vidt lav oppslutning vil gjelde for 2013 like mye som for 2012:

Mange ledige prestestillinger, flere vikarer medfører ofte mindre oppslutning om gudstjenestene, manglende eller utdaterte planer for forordnede gudstjenester, en bevisst reduksjon i antall gudstjenester på grunn av dårlig lokal økonomi, den generelle sekulariseringen, særlig i byområdene.

Tiltak som har vært satt i verk i 2013: fullføre gudstjenestereformen, godkjenne nye planer for de forordnede gudstjenestene, knytte sterkere sammen trosopplæring og gudstjenesteliv.

Dette kan ha bidratt til den lille økningen som er registrert, og videre tiltak må gjøres for å styrke trenden; videreføre arbeidet med å knytte sammen trosopplæring og gudstjenesteliv, satse på arbeid med ny salmebok, enda mer inkludere menighetens «ukentlige» liv (tiltak for barn og unge, diakonale tiltak, annet) i søndagens gudstjeneste.

Dåps- og konfirmasjonstallene i Nord-Hålogaland er svært stabile. Som tidligere nevnt er det flere menigheter som har levert årsstatistikk for 2013 enn for 2012. Dette gjør at heller ikke disse tallene er korrekte, men de viser en klar tendens, og det er at dåp og konfirmasjon fremdeles står sterkt i bispedømmet.

Antall døpte og konfirmanter 2012 og 2013

	2012	2013	Endring
Døpte	1652	1819	-4
Konfirmanter	1891	2106	153

I forhold til konfirmasjon har det i mange menigheter, ikke minst i forbindelse med trosopplæringsreformen, vært satt et sterkt fokus på konfirmasjonstiden og viktigheten av denne. Satsingen viser positive resultater, og dette er et område bispedømmet vil prioritere høyt videre.

Dåpsoppslutningen har en svak nedgang. Det må settes i gang bevisste tiltak for å endre denne tendensen. Siden mye av nedgangen skyldes at det er stadig færre kirkemedlemmer som velger dåp, bør tiltakene rettes mot disse. Det kan være i form av direkte kontakt eller mer generelle tiltak.

Antall gudstjenester på søn- og helligdager og antall gudstjenestedeltakere, 2008-2013

2008		2012		2013		Endring 2012-2013		Endring 2008-2013	
Antall	Deltakere	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere
3 142	246 801	2 884	212 104	2 773	203 265	-111	-8 839	-369	-43 456

Mål: Alle menigheter har fått godkjent lokal grunnordning
Mål: Alle menigheter søker om godkjent gudstjenesteforordning
Indikator: Antall lokale ordninger godkjent av biskopen.

Målet er nådd.

Pr. 31.12.2013 har 63 av 66 av alle sokn i bispedømmet søkt om å få godkjent Lokal grunnordning (LG) for soknet. Av dem er det et sokn som ikke har fått sin LG godkjent. Et sokn har hovedsakelig på grunn av vakanse i soknepreststillingen fått utvidet frist for å behandle ordningen.

To sokn har fått unntak fra å utarbeide LG i medhold av Alminnelige bestemmelser for Ordning for Hovedgudstjenesten pkt. 6 hvor det sies at «I menigheter som benytter seg av samisk språk, gjelder den nåværende liturgien fram til samiske oversettelser av Ordning for hovedgudstjenesten er godkjent».

Ved årets utgang hadde 52 av soknene søkt om godkjenning av gudstjenesteforordningen mens 14 ikke hadde søkt.

I henhold til Bispedømmerådets strategi for gudstjenestereformen har det vært gjennomført kurs for ansatte og menighetsråd. I enkelte prosti og enkelte sokn har det vært nødvendig med mer veiledning enn dette og to rådgivere har fulgt opp disse med prostisamlinger og veiledningsrunder med enkelte menighetsråd og gudstjenesteutvalg.

Det soknet som nå gjenstår kommer til å bli fulgt opp med det for øyet at prosessen skal avsluttes.

2.1.2 Trosopplæring

KIRKEMØTETS MÅL

Trosopplæringsreformen skal videreføres, med sikte på å utvikle et systematisk og sammenhengende trosopplæringstilbud for alle døpte mellom 0 og 18 år.

Mål: Øke utbredelsen av trosopplæringsreformen

Indikator: Andel menigheter som er tilført trosopplæringsmidler i 2013

	2012		2013	
	Menighet	Prostiområde	Menighet	Prostiområde
Driftsfase	19	2	23	4
Gjennomføringsfase	23	4	27	5
Mellomfase	4	2	3	1
Ikke innlemmet	20	3	13	2
Totalt	66	11*	66	12**

* 2 av prostiene hadde menighet i både mellomfase og menigheter som ikke har fått tilført midler.

** 2 av prostiene har menigheter i både gjennomføringsfase og driftsfase. 1 av prostiene har menigheter i både mellomfase og menigheter som ikke har fått tilført midler. Svalbard er inkludert i antall menigheter.

Målet er nådd.

Tabellen viser at 53 av 66 menigheter har fått tilført midler, en økning på 7 fra 2012. Alle menighetene i Hammerfest prosti er innlemmet i trosopplæringsreformen. En av disse menighetene endret status fra mellomfase til gjennomføringsfase i 2013. 3 menigheter i Domprostiet er i mellomfasen. Knappt 20 % av menighetene er ikke tilført trosopplæringsmidler.

I samråd med KR har vi fått del i trosopplæringsmidler slik at et prosti kunne innlemmes i reformen. Vi er avhengig av eksterne midler for at flere menigheter kan bli innlemmet i trosopplæringsreformen.

Mål: Alle menigheter med godkjent plan har 315 timer trosopplærings tilbud

Indikator: Gjennomsnittlig antall timer trosopplærings tilbud i menigheter med godkjent plan

Tabellen viser at det har vært en økning i antall planlagte timer i godkjente planer. Men vi kan ikke si at målet på 315 timer er nådd. Dette henger sammen med at de de første planene som ble godkjent, hadde varierende timetall. Disse planene skal revideres i løpet av 2014.

Vi har endret rutiner rundt planprosessen og har økt kontakt med menighetene i denne fasen. Ut fra økningen i antall timer, ser vi at vi er på rett vei. Vi vil fortsette den prosessen vi er i, og samtidig følge opp menighetene tettere.

	2012	2013			Lands gj.snitt
	%	Deltakere, endring 2012-2013	Andel	Endring 2012-2013	Andel
Dåpssamtale	102 %	580	93 %	-9 %	99 %
4-årsbok	52 %	333	53 %	1 %	48 %
6 år	37 %	223	34 %	-3 %	29 %
Tårnagenthelg	53 %	74	20 %	-33 %	25 %
LysVåken	48 %	97	24 %	-24 %	27 %
Konfirmasjon	89 %	768	89 %	0 %	87 %
Etter Konfirmasjon	10 %	43	13 %	3 %	19 %
TOTALT	64 %		55 %	-9 %	49 %

	Planlagte timer 2013	Gjennomførte timer 2013	Antall planer
Landsgj.snitt	278	210	
Totalt ant. timer i godkjente planer, gj.snitt N-H	232	180	23
	15	-37	4

Mål: 80 % av de døpte deltar i trosopplærings tilbudet

Indikator: Gjennomsnittlig deltakerandel ved et utvalg trosopplærings tilbud i menighetene med godkjent plan

Slik det fremkommer av tabellen, er ikke målet om 80 % deltakelse nådd. I forhold til 2012 viser tabellen at det har vært en nedgang i forhold til deltakelsen. Noen av disse tallene er reell nedgang, mens andre igjen har sammenheng med hvordan tiltak registreres og rapporteres. Da flere av soknene er små, vil små endringer gjøre større utslag i andel oppslutning. Samtidig er nå det største soknet i driftsfasen, noe vi også kan lese ut av tabellen.

Det har også i 2013 vært arbeidet med rapporteringsrutinene og flere menigheter har høynet kvaliteten på dette. Vi ser at vi fortsatt har et arbeid å gjøre i forhold til dette, og har satt i gang tiltak slik at flere blir i stand til å bidra med rett rapportering av aktivitet.

Vi har i løpet av 2013 hatt tettere kontakt med flere av menighetene. Det vi erfarer er at flere reflekterer mer over hvilke tiltak de har og når/hvordan de gjennomføres.

I enkelte menigheter har det vært vakanser i flere stillinger. Vakanser knyttet til prestestillingene arbeider vi kontinuerlig med og har som mål at stillinger blir besatt.

Vi har arrangert tverrfaglige fagdager for ansatte innen kirkemusikk, diakoni og undervisning/trosopplæring, med det mål at den enkelte kan få økt faglig innsikt og motivasjon til arbeidet.

Vi vil fortsette tiltaket knyttet til rapporteringsrutiner og bruk av rapporteringsverktøyet. I tillegg vil vi ha fokus på veiledning og oppfølging av menigheter som skal revidere sine planer i 2014.

I forbindelse med ansettelse av nye prester vil de vedtatte planene trekkes inn for å bevisstgjøre søker på hva som forventes av vedkommende.

Vi vil invitere til nye fagdager for ansatte innen undervisning/trosopplæring, diakoni og kirkemusikk, i 2014. Menighetenes trosopplæringsarbeid springer ut av et tverrfaglig perspektiv hvor alle ansatte, i samhandling med frivillige, har en viktig plass. Å bidra til at ansatte kan få styrket sin faglige kompetanse og samtidig oppleve å være en del av et større nettverk, mener vi er vesentlig for å lykkes innen trosopplæringsarbeidet. I tillegg mener vi satsingen på ungdom / Ung i kirken vil bidra til økt oppslutning på sikt.

Videre kommentarer til tabellen

Tabellen viser en nedgang i gjennomførte dåpssamtaler. Når vi går nærmere inn på tallene, ser vi at dette i hovedsak skyldes rapporteringsrutinene. Oppslutningen om 4-årsboka holder seg og har en positiv utvikling i forhold til 2012. Bak tallene ser vi at tiltaket er gjennomført i flere menigheter, noe som også er i tråd med at fire nye menigheter fikk godkjent sin lokale plan i 2013. Når det gjelder Tårnagenthelg og Lys Våken viser tabellen en tilbakegang. Enkelte menigheter tilbyr disse tiltakene annet hvert år. I tillegg kan valg av helg slå ut i forhold til oppslutning. Alta menighet rapporterte følgende for Tårnagenthelgen: «Vi flyttet arrangementet fram en måned. Vanligvis har vi det i januar, men nå ble det i februar nært vinterferien. Det skal vi ikke gjøre neste år. Da holder vi oss til januar.» Andel oppslutning sank fra 22 % til 8 %. Tilsvarende erfaringer har også andre menigheter gjort. I tillegg ser vi at vær og vind tidvis gjør det krevende å gjennomføre tiltak vinterstid i vårt bispedømme, dette selv om tiltaket foregår innendørs.

Oppslutning om konfirmasjon står fortsatt sterkt i Nord-Hålogaland bispedømme. Vi ser også at andel deltakelse i tiltak etter konfirmasjonen øker. Det er gledelig.

Vakanse i ulike stillinger i menighetene påvirker hva menighetene ser seg i stand til å tilby av tiltak. Dette bidrar til at antall gjennomførte timer har sunket siden 2012. At det er et språk mellom planlagte og gjennomførte timer, henger også sammen med at menighetene er i en opptrappingsfase med hensyn til utvidelse av sitt arbeid. Planen forteller noe om hva man vil fremover og ikke kun det som ble gjennomført i 2013.

Mål: Øke antall menigheter som har fått godkjent plan

Indikator: Antall godkjente planer

Målet er nådd ut i fra at flere menigheter har fått sin lokale plan godkjent. I alt er fire planer godkjent i løpet av 2013. Etatsstatistikken oppgir seks. Dette skyldes en feil fra 2012. Det er ikke alltid samsvar mellom dato for godkjenning fra biskopen og det som fremkommer i rapporteringsverktøyet. Da det ikke er mulig å endre dato for godkjenning manuelt, kan det fremkomme en slik differanse-

Det er fortsatt en forsinkelse i forhold til den opprinnelige fristen for godkjenning av planer. 13 menigheter har fått utsatt sin frist til 2014. Behovet for utsettelse har ulike begrunnelse. Vakanser og endring i stab er det som i særlig grad utløser behov for mer tid til planarbeidet. Flere menigheter er nå nær ved å få sine planer godkjent. Dialog med og oppfølging av menighetene gjennom kontakt med stab og menighetsråd er styrket slik at de kan nå målet om å få utarbeidet og godkjent plan i løpet av 2014.

Dialog med og oppfølging av menighetene i gjennomføringsfasen er også styrket. I tillegg til oppfølging fra bispedømmekontoret, ser vi også betydningen av mentortjenesten. Med de avstander det er i vårt bispedømme, kombinert med små sokn, har gjennomføring av mentoroppdraget tidvis vært utfordrende. Vi ser nå en positiv tendens og mener at økt kontakt har bidratt til dette.

Ung i kirken

Mål: Øke antall delegater på ungdomstinget

Indikator: Antall delegater

Mål: Øke antall menigheter og organisasjoner som er representert

Indikator: Antall menigheter og organisasjoner

Mål: Reelt ungdomsdemokrati i bispedømmet

Indikator: møtepunkt mellom ungdomsråd/ungdomsting og biskop/bispedømmeråd

Mål: Øke deltagelsen av samisk og kvensk ungdom

Indikator: Antall deltakere

Ung i kirken er et av bispedømmets satsningsområder. For å måle utvikling og måloppnåelse er det laget egne resultatmål og indikatorer for denne satsningen. Målene er i stor grad nådd.

Ungdomstinget (UT)

UT ble avholdt i Tromsø 18. – 20. oktober 2013. Alle menigheter og kristne ungdomsorganisasjoner i bispedømmet kan sende to delegater.

Delegater UT

År	2010	2011	2012	2013
Antall delegater	60	50	40	59
Antall menigheter	26	25	20	31
Antall organisasjoner	1	0	1	2

Det var 59 delegater til stede, en økning på 19 delegater eller ca. 32 % fra 2012. I fjor meldte menighetene tilbake at årsaken til nedgangen det året først og fremst lå i tidspunktet for arrangementet, som var på starten av skoleåret, noe som betyr at mange menigheter hadde lite kontakt med og oversikt over aktuelle delegater da sommerferien kom mellom påmeldingsfrist og arrangement. I 2013 ønsket vi å prøve ut hvordan endring av tidspunkt ville spille inn på antall delegater.

Å rekruttere deltakere fra de samiskspråklige menighetene har vært vanskelig. Samisk kirkeråd har, sammen med samisk rådgiver på bispedømmekontoret, arbeidet særlig med dette spørsmålet, og i 2013 var det påmeldt seks delegater fra samiske kjerneområder. Dessverre kom bare tre av dem, men det er likevel gledelig, med tanke på at det ikke har vært noen delegater fra disse menighetene de siste årene.

I 2013 ble arrangementet lagt til midten av oktober for å få opp igjen deltakerantallet, noe vi visste det var potensiale for i menighetene. Dette lyktes vi med, i og med at vi fikk en så stor økning som på over 32 % fra 2012 til 2013. Av tiltak for 2014 vil vi beholde dette tidspunktet, og vi har også andre tiltak vi vil følge opp, som enda tettere kontakt med menighetene og organisasjonene, mer og tidligere informasjon og oppfølging av tidligere delegater. For oss er det et mål å få enda flere delegater.

Den positive utvikling fra tidligere år har fortsatt også i fjor; et tydelig engasjement både i komitearbeid og i plenum. De fleste delegatene var på talerstolen i plenum flere ganger i løpet av ungdomstinget, og det kom engasjerte innspill fra komiteene. Vi vurderer dette som en viktig del av bispedømmets satsning på barn, unge og trosopplæring. Her møtes ungdom fra hele bispedømmet til ledertrening og inspirasjon som de tar med tilbake til sine lokale menigheter. Også i forhold til det lokale kirkedemokratiet er ungdomstinget både rekrutterende og en god læringsarena.

Valg til nytt ungdomsråd skjer på hvert ungdomsting. Her er det alltid mange som ønsker å stille til valg, og det er mange flere på valg enn det er plasser i rådet. I 2013 stilte 20 delegater til valg på tre faste og tre varaplasser.

Det ble valgt nytt **ungdomsråd** med følgende sammensetning:

Marit Skjerping Dahl	Sør-Varanger	leder
Kristian Benjaminsen	Trondenes	nestleder
Åshild Eliassen	Lenvik	fast medlem
Jørgen Johnsen	Tromsøysund	fast medlem
Klara Marie Borud	Elverhøy	fast medlem
Håkon Norbye	Domkirken	fast medlem
Brynjar S. Bremnes	Målselv	1. vara
Gulli H. Nilsen	Tromsøysund	2. vara
Michael A. Frostmo	Kvalsund	3. vara

Rådgiver sammen med kirkefagavdelingen har ansvar for arrangementet, og rådgiver er saksbehandler for ungdomsrådet. Det ble avholdt fire møter i ungdomsrådet i 2013. Ungdomsrådet har arbeidet med mange viktige saker i forhold til ungdom og kirke i bispedømmet. Ungdomsrådet og ungdomstinget har også et sterkt fokus på rekruttering til kirkelig utdanning og stillinger. På ungdomstinget 2013 var det til stede representanter fra de ulike teologiske lærestedene for å informere om teologistudiet, og rådgiverne på kirkemusikk, diakoni og undervisning informerte om disse studieretningene. Vi ser at dette arbeidet spiller en rolle for rekruttering til bispedømmet på lang sikt, og gleder oss over at det hvert år er nye studenter rekruttert fra dette miljøet som går inn i kirkelig utdanning.

2.1.3 Diakoni

KIRKEMØTETS MÅL

Menighetenes diakonale omsorgstjeneste skal styrkes, slik at den kommer til uttrykk gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.

Mål: Øke antallet diakoner

Indikator: Andel sokn som har diakonal betjening

Målet er delvis nådd.

Nord-Hålogaland bispedømme har 13 diakonstillinger med statlig refusjon. I tillegg kommer Svalbard som har en diakoniarbeider.

Ved ledighet i stilling med diakoniarbeider i 2013 ble det søkt etter diakon med fagkompetanse. Det ble tilsatt vigslet diakon i stillingen. Dette utgjør en endring med en i forhold til antall kvalifiserte diakoner i bispedømmet.

I Nord-Hålogaland har 18 sokn diakonal betjening. For å øke antall kvalifiserte diakoner vil det være viktig å ha en god dialog med kirkevergen i det aktuelle sokn ved eventuell ledighet i stilling og rekruttering inn i denne. Det vil være nødvendig at rådgiver har god kontakt med studiestedene for å møte studenter ved ledighet i stillinger.

Det vil være viktig for bispedømmet å være i dialog med Kirkerådet angående målet å øke antall diakoner.

I forhold til Kirkemøtets mål om at alle menigheter på sikt enten skal ha diakonstilling eller tilgang til diakonal kompetanse, er det omtrent 74 % av soknene i bispedømmet som ikke har slik tilgang. Det er en utfordring at dette tallet er så høyt.

Samtlige diakonstillinger i bispedømmet er med statlig refusjon. Dette sier noe om hvor avhengig Nord-Hålogaland bispedømme er av tilskuddene til diakonstillinger. Samtidig forteller det noe om potensialet for muligheten til å innarbeide gode tradisjoner for å opprette stillinger basert på innsamlede midler.

Oversikt over fordeling av diakoner/diakoniarbeidere i bispedømmet					
Prosti	Antall sokn	Antall sokn med diakonal betjening	Vigslede diakoner	Diakoniarbeidere	Sokn uten diakonal betjening
Domprostiet	11	4	3	1	7
Trondenes	13	6	4	2	7
Senja	6	1		1	5
Indre Troms	7				7
Nord-Troms	6				6
Alta	4	1		1	3
Hammerfest	8	1	1		7
Indre Finnmark	6	4	3	1	2
Varanger	5	1	1		4
SUM	66	18	12	6	48

Noen kommentarer til tabellen:

- 7 prosti har diakonstillinger. Av disse har 5 prosti vigsle diakon.
- 2 prosti har ingen tilgang på diakonifaglig kompetanse
- 18 sokn har diakon/diakoniarbeider
- 48 sokn er uten tilgang på diakonifaglig kompetanse

Mål: Øke antallet menigheter som har vedtatt

Indikator: Andel sokn som har vedtatt lokal plan lokal diakoniplan

Målet er delvis nådd.

21 sokn har utarbeidet plan for diakoni. Dette er en økning på en siden 2012.

Det har vært avholdt møter og samlinger med råd og utvalg med fokus på plan for diakoni. Menighetene har signalisert at det er vanskelig å komme i gang med dette planarbeidet. For å avhjelpe dette er det utarbeidet en enkel mal til lokal plan for diakoni som ligger som en ressurs på bispedømmets hjemmeside. Vi får tilbakemeldinger på at dette er en hjelp i planarbeidet.

Det vil i 2014 gjennomføres diakonifaglige motivasjons- og inspirasjonssamlinger med menighetsråd og diakoniuvalg i tre - fire prostier. Menighetsrådene vil på disse samlingene kurses i og oppfordres til å etablere gode rutiner i forhold til diakoniplanarbeidet. Det vil si å utarbeide en lokal plan, for siden å ha en årlig evaluering av planen.

Dette vil være en utfordring for de sokn hvor ressursene er små og man ikke ser seg tjent med å skulle ha en egen lokal plan.

Det kreves en gjennomtenkning både lokalt og sentralt i forhold til sokn uten diakonal betjening og hvordan man kan sikre at disse soknene utarbeider en lokal plan for diakoni.

Mål: Medarbeidere med god diakonal kompetanse

Indikator: Antall deltakere på fagdager

Målet er nådd.

12 av 15 diakoner/diakoniarbeidere deltok på fagdager.

For diakoner/diakoniarbeidere er denne årlige samlingen viktig med tanke på bygging av diakonal identitet og faglighet i bispedømmet. Fagdageene har relevante temaer som er til hjelp i diakonens/diakoniarbeiderens hverdag. Det er god oppslutning om fagdageene. Biskopens årlige tilsynssamling med diakonene er lagt til fagdageene.

Foruten de årlige fagdageene vil det være viktig å motivere diakoner og diakoniarbeidere til etterutdanningskurs innenfor diakonifaget.

Mål: Diakoni i praksis – Internasjonal diakoni i menighetene

Indikator: Antall menigheter som er med i KN sin fasteaksjon

Målet er nådd.

Bispedømmet har et godt samarbeid med Kirkens Nødhjelp. Dette kommer særlig til uttrykk gjennom fasteaksjonen hvor 48 av 66 menigheter deltar i dør-til-dør-aksjonen.

Antall menigheter som er med på fasteaksjonen og som har juleoffer til Kirkens Nødhjelp

År	Antall menigheter	Juleoffer Antall registrerte menigheter	Fasteaksjonen Antall menigheter med bøsseaksjon	Fasteaksjonen % deltakelse menigheter bøsseaksjon	Fasteaksjonen Sum innsamlede midler bøsseaksjon og offer i Nord-Hålogaland
2011	66		48	73 %	1 049.351,-
2012	66	46	48	73 %	905.193,-
2013	66	43	48	73 %	924.600,-

Noen kommentarer som ikke kommer fram av tabellen.

- 4 av menighetene som ikke er med på fasteaksjonens bøsseinnsamling har offer til fasteaksjonen.
- Det ble gjennomført besøk fra Kirkens Nødhjelp til 30 av de 48 menighetene som deltar i fasteaksjonen. Hovedsakelig var dette besøk til konfirmantgrupper.

For å oppnå gode mål vil det være viktig å ha gode rutiner for informasjon og motivasjon om Kirkens Nødhjelp sin fasteaksjon inn mot menighetene.

Bispedømmet vil aktivt invitere Kirkens Nødhjelp med på kurs og fagdager.

Mål: Gode rutiner for forebygging og håndtering av seksuelle overgrep i menighetene
Indikator: Antall menigheter med rutiner for forebygging og håndtering av seksuelle overgrep

Målet er delvis nådd.

Bispedømmet har i 2013 satt i gang et målrettet arbeid i forhold til overgrepfeltet. På stiftsmøte og fagdager 2013 hadde Kirkens Ressurscenter foredrag/kurs med tittelen «Vi vil skape trygge rom; forståelse for risiko og behov for forebygging av seksuelle overgrep på trosopplæringsarenaene.»

Dette vil bli fulgt opp i 2014 hvor man har som mål at alle menigheter skal lage en beredskapsplan i forhold til overgrepfeltet. Det utarbeides en mal for beredskapsplan i samarbeid med Kirkens Ressurscenter. Denne sendes alle menigheter.

Mål: Øke antallet grønne menigheter

Indikator: Antall menigheter som er innmeldt som grønn menighet

Målet er ikke nådd.

Bispedømmet har en ressursgruppe for miljø, forbruk og rettferd. Dette året har gruppa spesielt jobbet med Grønne menigheter og Miljøvalg 2013. Ungdomsrådet har i løpet av 2013 hatt en offensiv satsning mot menighetene for å utfordre dem til å bli grønne menigheter. Foreløpig ser vi ikke resultatene av denne satsningen, men tror det ligger en forsinkelse inne og at flere menigheter vil ta utfordringen i 2014.

Antall grønne menigheter og miljøfyrtårn i bispedømmet

	2011	2012	2013
Grønne menigheter	2	4	5
Miljøfyrtårn	2	2	2

Det vil i 2014 gjøres et arbeid for å forankre dette arbeidet bedre i ledelsesnivået i bispedømmet. Bispedømmerådet vil behandle saken og om mulig legge noen føringer sammen med ressursgruppa for det videre arbeidet med grønne menigheter.

Mål: Samarbeid menighet og misjon - SMM

Indikator: Antall menigheter med misjonsavtaler innenfor SMM-samarbeidet
Tilsette rådgiver for SMM

Målet er ikke nådd.

I 2013 har SMM utvalget for Nord-Hålogaland fått med to nye representanter. Utvalget består nå av representanter fra Israelsmisjon, NMS, Normisjon, Areopagos, Stefanusalliansen, Misjonsalliansen og BDR, og dette kan gi ringvirkninger i forhold til antall grønne menigheter.

Det har vært lyst ut 50 % stilling i SMM. Det har ikke blitt tilsatt noen i stillingen.

Antall misjonsavtaler har vært stabil i forhold til de seneste årene. Noen avtaler er avsluttet, mens andre nye har kommet til.

Antall misjonsavtaler i bispedømmet

År	Antall menigheter	Antall avtaler	Antall menigheter med flere avtaler	Antall menigheter uten avtaler	Antall menigheter med avtaler i %
2011	66	53			
2012	66	55			
2013	66	55	6	18	70%

Vi ser tydelig at arbeidet med SMM i Nord-Hålogaland har behov for en medarbeider i 50 % stilling. Det må vurderes om stillingen skal lyses ut på nytt i 2014.

Antall misjonsavtaler fordelt på misjonsorganisasjonene

År	2012	2013
NMS	27	28
Normisjon	24	23
Misjonsalliansen	4	4
Israelsmisjon	0	0
HimalPartner	0	0
Stefanusalliansen	0	0
Areopagos	0	0
Sum	55	55

Mål: Videreføre samarbeidet med Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen, SKKB

Indikator: Vennskapsmenigheter

Antall besøk/utveksling mellom biskoper i SKKB

Målet er nådd.

Foruten styremøter og rådsmøte, har bispedømmet i 2013 vært involvert i tre ulike prosjekter forankret i SKKB.

- Vennskapsmenigheter
- Samarbeid mellom kirkekor i Barentsregionen
- Kontakt mellom russiske biskoper i Barentsregionen

Nord-Hålogaland har etablert tre formelle vennsksavtaler med russiske menigheter.

I 2013 har SKKB invitert med ungdommer fra hvert stift til et styremøte i Petrozavodsk, med mål om å etablere ungdomskontakter innenfor SKKB.

Biskop Per Oskar Kjølaas inviterte biskopen i Arkhangelsk til visitt i 2013, men av ulike grunner lot det seg ikke gjøre for biskopen i Arkhangelsk å komme på besøk dette året.

For øvrig har det i SKKB sin regi vært avholdt rådsmøte og styremøter, samt en påskereise for alle stift.

Biskop Per Oskar Kjølaas er leder av SKKB, og diakonirådgiver Heidi Norbye er vara til styret. Nord-Hålogaland bispedømme ser på sitt arbeid i SKKB som et kontinuerlig arbeid.

Inkluderende kirkeliv

MÅL

Mennesker med utviklingshemming skal oppleve trivsel og økt livskvalitet gjennom å få utøve sin tro eller sitt livssyn.

Mål: Større deltakelse av utviklingshemmede i gudstjeneste og menighetsliv

Indikator: Andel deltakere på gudstjenesteverksted. Kirkekurs/klubb, weekend/leir
Antall visitasmenigheter

Målet er delvis nådd.

Vi har hatt 79 deltakerne på ulike tiltak. Visitasmenighetene har blitt invitert til større fokus på inkluderende kirkeliv. For å få et bedre resultat må vi arbeide målrettet med tiltakene og med visitasforberedelser.

Mål: Medarbeidere med god kompetanse i inkluderende kirkeliv

Indikator: Antall deltakere på fagsamlinger
Etablere arbeidsplass for utviklingshemmede innenfor Den norske kirke

Målet er delvis nådd.

Utviklingshemmede har ledet to mini seminarer (foredrag) på fagsamling.
For å bedre resultatet skal det gjennomføres flere foredrag på fagsamlinger.

Mål: Øke bevissthet om rett til tro og livssynsutøvelse

Indikator: Antall besøk i menighet og kommuner
Antall dagskonferanser

Målet er delvis nådd.

Besøk i ti menigheter / kommuner (kirkelig ansatte, kommune og hjelpeapparatet, pårørende og frivillige).

Det er etablert arbeidsplasser for tre utviklingshemmede på bispedømmekontoret. To dager pr. uke tilbereder de felles lunsj for ansatte og gjester. Dette er et samarbeid med miljøtjenesten i Tromsø kommune. Det skal gjennomføres flere kurs og besøk i menighet kommune, (dagskonferanser felles møter for kirke/menighet, kommune/pårørende) og arbeides for å etablere flere tilrettelagte arbeidsplasser i menighetene i Nord-Hålogaland bispedømme.

2.1.4 Kirke og kultur

KIRKEMØTETS MÅL

Kirken skal videreutvikle og styrke sin rolle som kulturformidler ved å satse på bredde, kvalitet og samspill mellom amatører og profesjonelle aktører.

Nord-Hålogaland bispedømmets kultursatsing skal ha et fokus på samiske og kvenske uttrykk

Mål: Offentlig finansiering av kultur i kirkene

Indikator: Antall kulturprosjekter med offentlig tilskudd

Målet er delvis nådd.

Det har vært vanskelig å få innarbeidet rutiner på rapportering av den kulturelle aktiviteten på soknenivå. Tallene for 2013 er, som i fjor, sannsynligvis langt fra dekkende for den aktivitet og dermed den strømmen av offentlige midler som er med på å finansiere kirkelig kulturliv. Tallene for antall kulturprosjekter med offentlig støtte i 2013 er derfor ikke direkte sammenlignbare med foregående år. Den offentlige støtten til kirkelig kulturprosjekt, som er med på å dra opp summene, er f.eks. bestillingsverk til større arrangement som også involverer aktører i det allmenne kulturliv. Instansene som yter støtte er alt fra kommunale kulturmidler til støtte fra de store instansene som Norsk kulturråd.

Det statistiske materialet som nå foreligger viser at det for 2013 er langt flere tiltak med offentlig støtte enn året før, uten at kronebeløpet for offentlig støtte er økt tilsvarende. Dette indikerer at det sannsynligvis ikke er samsvar mellom de faktiske forhold og statistikken. Det er derfor grunn til å legge vekt på å utarbeide et rapporteringsverktøy og innarbeide gode rapporteringsrutiner som når ut til de som skal rapportere og som etterspør relevante data i større grad enn det som nå er tilfelle.

	Antall kulturtiltak med offentlig støtte	Offentlig støtte
2013	51	350 760,-
2012	4	259 500,-

De enkelte sokn og kirkemusikere er bedt om å rapportere etter de kriteriene det skal rapporteres etter. Det er dels vanskelig å få respons fra de som blir bedt om å rapportere og dels har ikke disse noen rutiner for å samle data underveis i året slik at resultatet blir mangelfullt.

For å forbedre måloppnåelsen må kirkemusikere og kulturarbeidere i menighetene stimuleres til kunnskapsdeling. Det bør også legges vekt på å initiere til samarbeid mellom menigheter og kunstnere og til å gi råd og assistanse i søknadsprosesser.

Mål: Øke samarbeidet mellom kirke og kultursektoren

Indikator: Antall nye samarbeidstiltak

Målet er delvis nådd.

I tråd med forrige punkt viser ikke det statistiske materialet noen entydig trend om at det samarbeides mer om kirkelige kulturtiltak nå enn før. Av kirkelige kulturtiltak var det 12 registrerte samarbeidstiltak i fjor. Hvor mange av disse som reelt sett var «nye» er det ikke mulig å lese ut av rapportene. Framføring av bestillingsverk og konserter i samband med f. eks. kirkevigsel er nye tiltak, men av en slik karakter at de ikke kan anses for å bli repetitive. Med sikkerhet kan vi slå fast at det er rapportert om fire nye tiltak.

For å forbedre måloppnåelsen bør det legges vekt på å initiere til samarbeid mellom menigheter og kunstnere og til å gi råd og assistanse i søknadsprosesser. Å arrangere kurs i søknadsskriving/finansiering av kulturprosjekter er trolig også et anvendelig tiltak.

Mål: Øke kirkelig kulturkompetanse

Indikator: Antall tiltak og deltakere på kompetansehevende tiltak

Målet er delvis nådd.

Å øke kirkelig kulturkompetanse vil alltid være en utfordring, man vil aldri komme helt i mål. Det er dessuten vanskelig å måle økt kulturkompetanse utover å registrere arrangement og deltagelse på kompetansegivende kurs.

Tiltak	Antall tiltak	Antall deltakere
Internasjonale seminar (Nordisk kirkemusikksymposium)	1	5
Salmebokseminar	4	7
Kurs i babysang	1	2
Komponistseminar	1	2
Nasjonale festivaler	2	5
Kompetansehevende kurs med studiepoeng	1	1

I 2013 var det 16 tiltak i denne kategorien. Det dreier seg i hovedsak om deltagelse på seminarer og kurs av varierende i lengde og innhold. En av deltakerne har tatt kompetansegivende kurs med studiepoeng.

Mål: Samiske og kvenske kunst- og kulturuttrykk løftes og utvikles

Indikator: Antall sangkvelder og konserter

Målet er nådd.

Responsen på disse tiltakene har vært positive, så det kunne vært gjort enda mer.

Lanseringen av Norsk salmebok 1. s. i advent 2013 var en kulturhistorisk milepæl. Her kan man for første gang se resultatet av et langt og grundig arbeid med salmer i bispedømmet. For første gang er både bispedømmet og landsdelen for øvrig representert med flere salmer i en hovedsalmebok. Dette gjelder både salmer med nyskrevne melodier og folkemelodier fra landsdelen og med tekst på kvensk, på nord-samisk, på norsk og på nord-norsk dialekt. Innholdet i Norsk salmebok ble brukt som utgangspunkt for flere arrangement som var samarbeid mellom kirken og ymse aktører, organisasjoner og festivaler. Det gjorde seg utslag både salmekvelder, salmekonserter og seminarer. Det ble avholdt to seminarer og en salmekonsertturne med tre konserter.

Det vil bli jobbet videre med å initiere, utvikle og støtte samarbeidsprosjekter med Norsk salmebok som ressurs.

Mål: Grunnlovsjubileet, bidra til å løfte frem nordnorsk og kirkelig ståsted i grunnlovsfeiringa.

Indikator: Skilting av valgkirker

Målet er nådd.

Arbeidet med å finne fram til de forskjellige valgkirkene, de originale og de som av ulike grunner hadde erstattet de originale valgkirkene, ble utført våren 2013. I Nord-Hålogaland er det 27 kirker som faller innenfor de forskjellige kategorier av valgkirke. Arbeidet ble komplisert av at det var usikkert hvorvidt flere av de kirkene som ble brent under evakueringen i Finnmark i 1944 virkelig hadde vært valgkirker, eller om de var rukket å bli erstattet av nyere kirker i mellomtiden. Det var derfor tidkrevende å finne kilder som kunne avklare slike spørsmål. Dette arbeidet var fullført i løpet av mai 2013. Reproduksjonene av fullmaktsbrevene og skilt til de originale valgkirkene ble utarbeidet på bakgrunn av denne oversikten.

Dette prosjektet avsluttes i løpet av 2014. De enkelte sokn vil bli fulgt opp med tanke på godkjenning av opphenging av fullmaktsbrev og skilt.

Mål: Nord-Hålogaland bispedømmeråd skal arbeide for/motivere og legge til rette for at kirkemusikerne skal få tilbud om faglig, sosial og åndelig utvikling.

Indikator: Antall deltagere på fagsamlingen

I Nord-Hålogaland bispedømme er det et svært sammensatt korps av kirkemusikere. Noen er fra Norge, med utdanning i tråd med norske utdanningsinstitusjoner og som ivaretar norsk kultur og tradisjon på dette feltet. Mange av de øvrige kommer fra andre land, f. eks. Russland, Sverige, Storbritannia og fra kontinentet. Den mangefasetterte faglige bakgrunnen er et stort potensiale for slike samlinger. Det er imidlertid ikke til å legge skjul på at dette aktualiserer en hel rekke utfordringer også, særlig på soknenivå hvor impulser og veiledning er mangelvare.

For å bedre situasjonen har Nord-Hålogaland bispedømmeråd lagt til rette for at kirkemusikerne i bispedømmet skal gis tilbud om faglig, åndelig og også et sosialt felleskap, ved bl.a. en årlig fagsamling. Høsten 2013 ble Fagdager for kirkelige tilsatte; for diakoner, kateketer og kirkemusikere, avholdt i Tromsø. Dette var tredje gang det ble arrangert Fagdager for kirkemusikere. Etter hvert som tiltaket blir mer kjent rekrutteres det stadig flere til Fagdage. Tabellen til høyre viser at oppslutningen nær har doblet seg de tre årene arrangementet har funnet sted.

År	Antall deltakere
2011	19
2012	27
2013	36

For å øke oppslutningen er det viktig at Fagdage hver gang innfrir på de enkelte punkt i forhold til deltakernes forventninger. På den måten spres det positiv omtale av tiltaket. Det virker rekrutterende på deltakerantall. Dessuten må fellesrådene informeres om viktigheten av å legge til rette for at kirkemusikerne får anledning til å delta og at det settes av tilstrekkelig økonomi til at det lar seg gjøre.

2.1.5 Samisk kirkeliv

KIRKEMØTETS MÅL

Samisk kirkeliv skal utvikles i pakt med samiske tradisjoner og samisk selvforståelse, som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke.

	Liturgi				Preken/tale				Totalt antall gudstjenester, kirkelige handlinger	Antall til stede på gudstjenestene
	Samisk over 90 % (antall)	Samisk 50-90 % (antall)	Samisk 10-50 % (antall)	Samisk under 10 % (antall)	Tolking til samisk (antall)	Tolking til norsk (antall)	Bare samisk (antall)	Deler på samisk (antall)		
Forordnet gudstjeneste	60	76	103	181	186			2	420	33140
Annen gudstjeneste, inkl. nattverd gudstjeneste på institusjon	87	4	2	28	80	3		3	121	5847
Dåp	12	24	15	2	43				53	
Konfirmasjonsgudstjeneste	4	3	4	7	9		1		18	
Vigsel	5		10	2	8				17	
Gravferd	23	19		33	50				75	
Institusjonsandakt uten nattverd	176*			148	75	3			324	

*= tre ganger i uka er det andakt ved lekfolk i Kautokeino

To store menigheter har ikke levert statistikk innen fristen. Dette medfører at tallene fra disse menighetenes rapportering i 2012 er lagt inn i skjemaet, ikke 2013-tallene.

Kommentar til tallene i skjemaet

Det er et økende engasjement for bruk av samisk liturgi i våre sokn, enten det gjelder enkelt-ledd eller større deler av liturgien. Dette mener vi skyldes en økende bevissthet blant menighetenes medlemmer og ansatte. I tillegg er det økt fokus på det stede, noe som kan knyttes til arbeidet innenfor trosopplæringsarbeidet.

Til sammen har vi her registrert 420 forordnede gudstjenester hvor samisk liturgi benyttes. Det er i særlig grad i menigheter innenfor forvaltningsområdet hvor dette gjør seg gjeldende. Vi ser at ved ca. 44 % av disse gudstjenestene tolkes prekenen til samisk. Dette tallet er konsistent med det som ble rapportert i 2012.

Ved 121 andre gudstjenester benyttes også samisk liturgi. Dette er en nedgang på ca. 40 gudstjenester fra 2012. Grunnen til denne nedgangen kan skyldes flere faktorer. Noen

menigheter har antagelig glemt å rapportere inn barnehage- og skolegudstjenester som har blitt holdt utenom forordnede gudstjenester.

Blant gudstjenestene er bl. a. samisk-norsk adventsgudstjeneste for skoler og barnehage (Elverhøy), vinterkveldsgudstjeneste med markering av Samefolkets dag hvor tekstene ble lest på både norsk og samisk. Ved disse gudstjenestene er det en sterk tradisjon knyttet til at preken tolkes til samisk. Tallene for 2013 viser at 66 % av prekene tolkes til samisk. Vi ser også at 3 av prekene ble tolket fra samisk til norsk.

I de menighetene hvor samisk er hovedspråk, er det vanlig at preken tolkes til samisk, noe vi kan se av tabellen. At få prekener tolkes til norsk, gjenspeiler de ansattes kompetanse i samisk. Som vi ser, er bruk av samisk som liturgispråk mer omfattende enn brukt i forkynnelsen.

I sokn som Alta, Talvik og Sør-Varanger som er utenfor forvaltningsområdet, brukes samisk språk fast i enkelte av de forordnede gudstjenestene. For øvrig benyttes det av og til, særlig i forbindelse med kirkelige handlinger. Tromsø domkirke bruker samisk Kyrie som fast innslag i sine høymesser.

Stedegenhet er viktig. Det gjør at det ved enkelte gudstjenester spontant benyttes samisk Fader vår og at det benyttes både norsk og samisk salmebok parallelt i gudstjenester (Indre Finnmark / Porsanger).

Forordnede gudstjenester med under 10 % samisk har hatt en liten nedgang i 2013 (37 færre). Denne nedgangen kan ha med variasjoner i rapporteringen å gjøre, samt at det nok trengs enda sterkere bevisstgjøring rundt bruk av samisk i menighetene. Samtidig viser tallene at det samiske har sin berettigelse i vanlige gudstjenester i Den norske kirke. Det er også i samsvar med målsettingene for ivaretagelsen av samisk språk i kapittel 5.3 fra Strategiplan for samisk kirkeliv. Gudstjenestereformen har bidratt til fokus på bruken av samisk i gudstjenester og kirkelige handlinger.

Deltakerantallet samlet sett er høyt (ca. 4 % økt deltakelse i forordnede og 12 % nedgang i andre gudstjenester). Dette avspeiler hvor viktig gudstjenesten er, særlig i Indre Finnmark og at det å samles om Guds Ord på denne måten regnes å være viktig. I Tromsø Domkirke ble det ved flere anledninger benyttet samisk og kvensk.

Gudstjenester og ulike samlinger i regi av prest eller annen medarbeider på institusjon er viktig. I alt er det her registrert 324 gudstjenester/andakter hvor man gjorde bruk av samisk liturgi og salmesang (18 % økning fra 2012). Vi er kjent med at for mange eldre mennesker innen forvaltningsområdet, er det samisk som er det beste og mest naturlige språket å kommunisere på. Dette sier oss hvilken betydning det har at kirkens ansatte blir fortrolig med det samiske språket. Da mange av de ansatte ikke har samisk som morsmål, er det desto mer viktig at det legges til rette for nødvendig språkopplæring slik at de ikke er så avhengig av tolk i sitt virke. Dette er særlig viktig innenfor forvaltningsområdet.

Markering av Samefolkets dag

	2012	2013
6. februar	8	9
Annen søndag	11	6
totalt	19	15

I 2013 var Samefolkets dag på en onsdag. Vi har registrert markering av dagen i ni menigheter på 6. februar. Ytterligere seks menigheter markerte dagen i annen gudstjeneste. Det siste tallet er en nedgang fra tidligere og kan ses på som et signal om at bevisstheten rundt feiring av nasjonaldagen må bli høyere. Det ville vært naturlig å markere dette i en del menigheter hvor dette ikke ble gjort i 2013.

Tabellen viser også at det i syv menigheter foregår soknebud/hjemmebesøk på samisk. Det er en sterk tradisjon for dette i samiske miljø, og særlig kjerneområdene har det høyeste antallet slike besøk.

Bruk av samisk språk og kultur i andre sammenhenger

Innen trosopplæringsarbeidet i Indre Finnmark brukes konsekvent både norsk og samisk. Dette gjelder både i babysang-arbeidet, søndagsskolen og konfirmantarbeidet. I Tana rapporteres det at de bruker samisk aktivt i konfirmantundervisningen. I Karasjok og Kautokeino er det gitt tilbakemelding om at det skulle vært brukt mer samisk i undervisningen, men at det mangler språkkompetanse blant underviserne. Her ligger det en utfordring i å finne kompetente personer som kan bistå i arbeidet med trosopplæring i disse menighetene.

Utdeling av bøker/materiell på samisk

I de fleste menigheter blir foreldre oppfordret til å si fra om de ønsker å motta materiell, og da særlig for de under skolepliktig alder, på samisk. Heftene som er delt ut i forbindelse med dåpsdag, handler om skapelsen, Bartimeus eller den barmhjertige samaritan. Av oversikten ser vi at i 2013 ble det delt ut 56 4-årsbøker noe som er en nedgang på 14 fra 2012. Det er vanskelig å lese noe konkret ut av denne nedgangen siden vi mangler tall fra to menigheter.

	2012	2013
4-årsbøker	70	56
Bibel/bibeldeler	59	30
Salmebok	30	20
Babysang-materiell		14
Konfirmantbok		19

Flere menigheter melder om behov for at den samme boka finnes på flere språk. Pr i dag finnes det nå en slik bok. Arbeidet for økt tilfang av materiell på samisk bør prioriteres, da dette er svært viktig for å ivareta språk og kultur.

Da det ikke finnes en egnet bibelutgave på samisk, er det Det nye testamente som deles ut til barn og unge. Tabellen viser at det ble delt ut 30 samiske NT i 2013 (en stor nedgang fra 2012, som sannsynligvis skyldes at vi mangler tall fra to menigheter). Det er også en stor nedgang i utdelingen av fadderhilsner (fra over 100 i 2012 til 0 i 2013). Her må det være en feil i rapporteringen fra menighetene, hvis ikke er det et drastisk signal om at dette må gis økt fokus i året som ligger foran oss.

Mål: Styrket ivaretagelse av samisk språk og kultur i gudstjenester og trosopplæring i de tre nordligste bispedømmene

Indikator: Andel menigheter som benytter samisk språk og innhold sin lokale grunnordning og trosopplæring

Målet er stort sett nådd.

Vi registrerer at andelen menigheter som har samisk språk og innhold i sin lokale grunnordning har økt fra 13 til 24 (jfr. Etatsstatistikk tabell 5.1) og at antall gudstjenester med samisk språk og innhold øker marginalt i forhold til 2012. Dette er en solid økning fra fjorårets tall og viser at en økt prioritering har gitt resultater.

Det har vært en økt bevissthet fra bispedømmekontorets rådgivere når det gjelder å be menighetene innrapportere sine faktiske tall. Flere menigheter hadde antagelig samisk i sine grunnordninger og trosopplæring i 2012, uten at dette ble rapportert. Samtidig registrerer vi at det er en økt bevissthet i mange menigheter om at samisk kirkeliv skal synliggjøres og at dette prioriteres mange steder.

Arbeidet med å hjelpe menighetene å innrapportere sine faktiske tall må videreføres. Samtidig må kontakten med menighetene ivaretas gjennom oppfølging på telefon og besøk, slik at bevisstheten rundt samisk kirkeliv opprettholdes og styrkes lokalt i menighetene.

Mål: Ivareta geistlig betjening på nordsamisk både regionalt og på landsbasis

Indikator: Antall besøk i menigheter som ønsker å synliggjøre samisk kirkeliv

Målet er stort sett nådd.

Å ivareta geistlig betjening innebærer å ha noen faste gudstjenester i året (både i Oslo og regionalt i Nord-Hålogaland), samt å følge opp behov som menigheter har lokalt (med årlige variasjoner).

Det er gjennomført 12 gudstjenester definert som samisk-norske i 2013, samt en vigsel og ett besøk til menighet som trenger oppfølging med tanke på å videreutvikle samisk kirkeliv lokalt. Prest for nordsamer har deltatt på noen samlinger for samisk ungdom i regi av Samisk kirkeråd, samt hatt ansvar for konfirmasjonsundervisning og konfirmering av 9. klasseelevene ved Sameskolen i Målselv.

Samisk rådgiver og prest for nordsamer jobber kontinuerlig med å utvikle samarbeidet med menigheter lokalt i bispedømmet. Gudstjenester og kirkelige handlinger på samisk må fortsette å være en prioritert oppgave i stillingen og gjennomføres etter planen. Det vil også være nødvendig med en viss grad av fleksibilitet slik at geistlig betjening på samisk kan ivaretas når behov måtte oppstå.

Mål: Kontakt og oppfølging av samisk-kirkelige miljø

Indikator: *Antall samlinger med representanter fra samisk-kirkelige miljø*

Målet er delvis nådd.

Det har dessverre vært en forsinkelse i forbindelse med oppstarten av Utvalg for samisk kirkeliv. Dette skyldes at rådgiver i samisk kirkeliv studerte samisk språk på Høyskolen i Kautokeino våren 2012 og av denne grunn måtte utsette en del arbeidsoppgaver. Det har også vært noe treghet i kommunikasjonen mellom bispedømmekontoret og Samisk kirkeråd.

Utvalg for samisk kirkeliv ble igangsatt høsten 2012 og skal samles 2-3 ganger i året for å ta opp aktuelle problemstillinger innenfor samisk kirkeliv. Det er også etablert kontakt med de ansatte i Samisk kirkeråd med tanke på å etablere faste kontaktpunkter året gjennom.

Møter i Utvalg for samisk kirkeliv må prioriteres gjennomført 2-3 ganger årlig og vararepresentanter til alle kandidater må foreligge. Rådgiver i samisk kirkeliv deltar på rådsmøtene i Samisk kirkeråd som fast observatør og holder ellers jevnlig kontakt med de ansatte der.

Mål: Økt bevissthet og kunnskap om samisk kultur og språk hos prestene i samiske områder

Indikator: *Andel prester som deltar på kurs og seminarer knyttet til samisk språk og kultur*

Målet er stort sett nådd.

Noen prester hadde dessverre ikke anledning til å delta på sameprestmøtet i oktober 2013.

Biskop og rådgiver i samisk kirkeliv arrangerer årlig sameprestmøte for å samtale om aktuelle problemstillinger og gi hjelp til prestene/tolkene i områder med samisk tilknytning. Det ble også gjennomført ett besøk til sokneprest i samisk område med tanke på å styrke bevisstheten rundt samisk språk og kultur i menigheten.

Det er essensielt at sameprestmøtet må holdes hvert år og at prestene som er innkalt møter opp. Videre er det en prioritert del av jobben til rådgiver i samisk kirkeliv å følge opp prester i områder med samisk tilknytning. Dette kan skje gjennom besøk og kursing i samisk, eller gjennom å oppfordre prestene til å delta på kurs og seminarer som gir økt forståelse av samisk språk og kultur.

2.2 PRESTETJENESTEN

2.2.1 Prestedekning og rekruttering

KIRKEMØTETS MÅL

Alle menigheter i Den norske kirke skal være betjent av prest

Mål: Menighetene og kirkemedlemmene skal ha god prestedekning

Indikator: Gjennomsnittlig antall kirkemedlemmer pr. prestestilling

Mål: Prestene skal holde gudstjenester og utføre kirkelige handlinger

Indikator: Gjennomsnittlig antall gudstjenester og kirkelige handlinger pr. prest.

Målet er delvis nådd.

Bispedømmet har 88 prestestillinger. Dette er det samme som foregående år. Pr 30.11.2013 var det 79 fast tilsatte prester. Dette er en nedgang på 4 fra samme dato i 2013.

	Kirke- medlemmer	Faste presteårsverk	Kirkemedlemmer pr prest
Nord-Hålogaland	196 475	79	2 487

Det er i 2013 gjennomført 297 529 gudstjenester. På grunn av store vakanser i bispedømmet, og særlig i noen prostier har det ikke vært mulig å ha alle gudstjenester som er forordnet. Men alle har fått tilgang på prest og mulighet til deltakelse på gudstjenester, men ikke av det omfanget og ikke alltid med den kvaliteten som er ønskelig. Det vi ser er at bispedømmets ansatte prester og vikarer er villige til å strekke seg langt for å gi kirkemedlemmene et tilfredsstillende pastoralt og gudstjenestelig tilbud. I tillegg er det leid inn betydelig flere eksterne for å gjennomføre gudstjenester og enkelttjenester. Bruk av enkelttjenester har økt med 88 % i forhold til 2012.

Ekstratjenester: gudstjeneste, gravferd og vigsel, 1. januar 2013 – 30 november 2013

	Gudstjenester			Gravferd			Vigsel			Alle
	Ekstern	ansatt	total	Ekstern	ansatt	total	Ekstern	ansatt	total	
2012	80	1	81	24	6	30	8	2	10	121
2013	87	9	96	121	2	123	9	0	9	228

I 2013 har det vært inngått arbeidsavtale med 42 forskjellige personer for kortere eller lengere vikariater. Det har allikevel ikke vært mulig å skaffe nok vikarer til å dekke de vikarbehovene. Pr 30.11.2013 var det 15 % vikarer, det vil si 13 personer inne som vikarer. Tidligere år har det vært en større andel pensjonister som har tatt lengere tjeneste hos i bispedømmet. Men det er en markant nedgang i alderspensjonister som ønsker å være i lengere vikariat. Nedgangen har vært på 46 %. Det er nok flere grunner til at alderspensjonistene ikke velger vikartjeneste i Nord-Hålogaland. Det er for mange lang reisevei og familie blir igjen på hjemstedet. Flere av de faste vikarene begynner å nå en alder som gjør det vanskelig å være like mobil og aktiv. Det er kommet fått signaler om at godtgjøringene ikke er slik de ønsker. Det gjelder spesielt når det er

snakk om godtgjørelser utover lønn, som er skattbar inntekt. Det gjelder særlig ordningen med fri bolig.

Utbetalte timer for medarbeidere på pensjonistvilkår, 1. januar 2013 – 30. november 2013

	2012		2013	
	Timer	Timer	årsverk	årsverk
Nord-Hålogaland	7857	4174	2,4	4,5

	2010	2011	2012	2013	Endring 2012-2013
Avtalte årsverk i bispedømmene pr. 30. november, 2010–2013	88	88	88	88	0
	Fast ansatte	Midlertidige	Totalt	Andel midlertidige	
2013	75,1	12,8	87,9	15 %	
2012	80,6	7,7	88,3	9 %	

Bispedømmet må i 2014 jobbe opp mot de vikarer som allerede gjør tjeneste her slik at tjenesteforhold, lønn og godtgjøringer ikke blir til hinder for en videre tjeneste. Det er også nødvendig å ta mer direkte kontakt med tidligere vikarer og aktuelle kandidater. Det er god erfaring med å samarbeide med andre bispedømmer der det er prester som ønsker å gjøre noe annet for en periode. Ofte kommer de for en tre måneders periode, mens de har permisjon fra sin faste stilling.

	Under 40 år		40-49 år		50-59 år		over 60 år		Totalt
	Antall	Pst.	Antall	Pst.	Antall	Pst.	Antall	Pst.	
2012	17	21 %	18	22 %	24	30 %	22	27 %	81
2013	19	25 %	12	16 %	26	34 %	19	25 %	76

I bispedømmet er det god aldersspredning på fast ansatte prester. Antallet prester under 40 år er tilsvarende antallet over 60 år. Men en stor del av de ansatte er mellom 50 -59 år. Dette vil prege årene som kommer når antall prester som ønsker å gå av med pensjon øker. Dette er en ny erfaring for bispedømmet og vil være en betydelig utfordring i tiden fremover. Det jobbes med å få prestene til å stå lengre i jobb, jfr. vedtatt IA mål. På denne måten ønsker man å få fordelt antall fratredelser jevnlig over år.

Mål: Rekruttering til prestetjenesten skal styrkes

Indikator: Antall ledige prestestillinger i bispedømmet

Indikator: Tilgang på nye prester – avgang fra prestetjenesten

Mål: Redusere antall vakante stillinger sammenlignet med forrige år

Målet om å redusere antallet vakante stillinger er ikke nådd. Bispedømmet har fortsatt ni ledige stillinger, det samme antall som i 2012.

Det som er positivt er at ingen av stillingene som var ledige ved rapporteringstidspunktet i 2012 er ledige på samme tidspunkt i år. Alle stillingene som er vakante har vært ledige under 11 måneder. Dette er til en viss grad en forbedring i forhold til tidligere år, hvor bispedømmet har hatt stillinger som har vært vakante og forsøkt lyst ut i perioder som langt overstiger 12 måneder.

Det har vært jobbet målrettet for å redusere antallet vakante stillinger. Det har vært særlig tiltak opp mot studenter, studiesteder og annonsering.

I løpet av året har bispedømmet besøkt både Menighetsfakultetet (MF) og Teologisk fakultet (TF). Begge stedene var biskopen og to ansatte fra bispedømmekontoret. På MF deltok også to prester fra Nord-Hålogaland bispedømme. Det ble gjennomført egne møter med praktikumstudentene og det ble invitert til middag og samtaler for sommervikarer og andre interesserte. I dag er tre av studentene fra MF-kullet og to studenter fra TF-kullet i fast stilling i Nord-Hålogaland bispedømme

I tillegg har biskopen og rådgivere vært på besøk hos Kirkelig utdanningscenter i Nord (KUN). Studenter og lærere ved KUN og Institutt for historie og religionsvitenskap (IHR) har også vært på besøk i Bispegården.

Bispedømmet har tilbudt alle aktuelle søkere å reise til arbeidsstedet etter intervju, men før fristen for å akseptere stillingen er gått ut. Dette opplever vi har en svært positiv effekt. De av søkerne som har ektefelle får ta denne med på visningsturen. Det har vært jobbet systematisk i forhold til å holde kontakten med søkere som har vist interesse for stilling i bispedømmet. En av prestene som ble tilsatt i 2013 ble tilsatt etter denne typen initiativ.

Ingen stillinger har vært utlyst med signeringshonorar, men vi har hatt 120.000 til utbetaling ut fra avtaler inngått i 2012. Ingen stillinger er i 2013 lyst ut med signeringshonorar.

Vinteren 2013 hadde bispedømmet stand på utdanningsmessa i Tromsø. Standen ble bemannet av ansatte i Tromsø-menighetene og rådgivere fra bispedømmekontoret. Målgruppen for messa er elever på ungdomsskole og videregående. Mange elever var innom standen og fikk informasjon om kirkelig utdanning og kirka som mulig arbeidssted.

For både å kunngjøre ledige stilling og for å skape fokus på bispedømmet er det i løpet av hele 2013 vært mange helsiders annonser i avisen Vårt Land.

For å nå bispedømmets mål om å redusere antallet vakante stillinger vil det i 2014 arbeides videre med rekruttering og å beholde ansatte. Bispedømmet har satt ned en partssammensatt

gruppe som skal jobbe strategisk med deler av rekrutteringsarbeidet. Denne gruppen vil også se på tiltak for å beholde ansatte lengre. I tillegg er vi nesten i mål med utarbeidelsen av livsfasepolitikk for bispedømmet.

I 2014 kommer Nord-Hålogaland bispedømme til å jobbe mer med profilering. Vi ønsker å se på profilering på en helhetlig måte, det vil si å profilere bispedømmet som helhet, men også profilere særskilte prosti med til dels store vakanser. Det er investert i nytt profileringsmateriale og bispedømmet har inngått en avtale med Vårt Land i forhold til økt fokus på profilering, ikke bare stillingsutlysninger. Det vil også bli jobbet med profilbygging hos prestene som er ansatt i bispedømmet. Dette økte fokuset på profilering håper vi skal ha både en kortsiktig effekt med økt rekruttering og langsiktige effekter ved ansatte blir lengre i stillingene og snakker varmt om å jobbe som prest i Nord-Hålogaland.

I 2013 startet arbeidet med å lage en ny plan for rekruttering. Målet med planen er et ønske om å strukturere og samle rekrutteringsarbeidet i en egen plan. Planen skal ferdigstilles i 2014.

Bispedømmet har flere langtidsvikarer som det arbeides med å få over i faste stillinger i løpet av 2014.

Etter interne samtaler er det besluttet ikke å lyse ut stillinger med signeringshonorar. Dette er et midlertidig tiltak. Midlene som tidligere har blitt brukt til signeringshonorar vil bli brukt til andre rekrutteringstiltak.

Veien til prestatjeneste - VPT

Mål: Øke antall studenter som velger Nord-Hålogaland bispedømme som VTP- bispedømme

Målet er nådd.

Bispedømmet har totalt hatt en økning på 5 studenter som har deltatt på O1, O2 og O3 i 2013 i forhold til i 2012.

Tiltak som har vært satt i verk i 2013: besøk på Menighetsfakultetet og Teologisk Fakultet, besøk av studentene ved Institutt for historie og religion (Universitetet i Tromsø) og Kirkelig Utdanningscenter i Nord, opprettelse av biskopens

År	Deltakere O1	Deltakere O2	Deltakere O3	Kjønnsfordeling
2010	5	2	3	Kvinner: 3 Menn: 7
2011	5	1	2	Kvinner: 3 Menn: 5
2012	5	8	2	Kvinner: 4 Menn: 11
2013	7	5	8	Kvinner: 4 Menn: 16

Facebookside, bursdagskort fra biskopen til alle bispedømmets VTP-studenter, tilbud om sommervikariater, et godt program for O1 og O2, generelt mye kontakt med studentene gjennom året. Tildelingen av studenter til VTP-programmet har bispedømmet kun indirekte mulighet til å påvirke, da inntaket skjer sentralt i bispemøtet. Likevel vurderer bispedømmet det som viktig å gjøre tiltak som nevnt over for å rekruttere flere studenter til å velge Nord-Hålogaland som sitt VTP-bispedømme, og få gode opplevelser av bispedømmet gjennom programmet.

VTP-programmet er et viktig redskap i forhold til rekruttering til prestatjeneste i bispedømmet. Her har vi kontakt med teologiske studenter over flere år, og vi har minimum tre treffpunkter (O1, O2 og O3).

Biskop og rådgiver har O3-samtaler med studentene i forbindelse med stiftspraksis.

Det er et stadig økende antall deltakere i bispedømmets VTP-program, noe vi mener skyldes vårt aktive arbeid i forhold til rekruttering, at vi har et godt VTP-program

og stabilitet i ansvarlige for arbeidet.

Alle studenter som er tilknyttet Nord-Hålogaland, får tilbud om jobb som prestevikar om somrene hos oss når de er kommet så langt i studiet at dette er aktuelt. Vi ser at stadig flere ønsker å prøve dette, og vi mener at det på sikt vil føre til at flere av dem også ønsker å søke stillinger her. Gjennom sommervikariatene får de bli kjent med landsdelen og kirkelivet i nord, noe de fleste studentene har lite kjennskap til fra før. Det er viktig i rekrutteringsøyemed å vise mulighetene og gjøre framtidige søkere mer trygge på hva de vil møte når de eventuelt velger å flytte så langt bort fra oppvekststed og familie.

Når bispedømmet velger å ta inn så mange vikarer i sommertiden, betyr det at vi prioriterer dette området økonomisk. Det er en kostnadskrevende løsning, men vi ser det som en investering for framtida.

Å tallfeste eller vurdere virkningene av dette tiltaket er vanskelig. Men det vi ser, er at våre VTP-kull øker – det blir for hvert år flere studenter som ønsker å være tilknyttet Nord-Hålogaland. Det er gledelig å se at vi fikk 7 nye studenter på O1 i 2013, og 8 deltakere på O3 og stiftspraksis er det høyeste antall bispedømmet har hatt siden programmet startet opp.

Det er spesielt de siste årene det har vært satset så tungt på rekruttering til sommervikarjobber. I 2013 var det 7 studenter inne i sommervikariater.

Flere av studentene som har vært tilknyttet bispedømmet gjennom VTP og hatt ett eller flere sommervikariater her, er nå på slutten av eller ferdige med studiet, og flere har tiltrådt i faste stillinger eller er i ferd med å melde seg på våre søkerlister.

Mål: Tilsette godt kvalifiserte prester

Bispedømmet har på rapporteringstidspunktet ingen indikasjoner på at de prestene som ble tilsatt i 2013 ikke er å regne som godt kvalifiserte prester. Vi mener derfor at dette målet er nådd for 2013.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har ved flere tilfeller valgt ikke å tilsette søkere som fyller de formelle kravene til utdanning. Grunnen til at disse søkerne ikke ble tilsatt var at de ikke ble vurdert som personlig egnede til stillingen de søkte på ut fra intervju og referanser. De som ikke ble tilsatt var av begge kjønn.

Bispedømmet har valgt å forholde seg til enigheten i bispemøtet om ikke å tilsette utenlandske prester som er blitt tilbudt å bli ordinert av utenlands biskop for tjeneste i Norge. Dette gjelder særlig søkere fra Island. Bispedømmet er av den oppfatning at ordinasjon på Island uten at de er i stilling på Island ikke er i tråd med en ønsket praksis. Disse islandske søkerne vil ikke kunne ordineres i Norge før de har tatt mer utdanning, da islandsk utdanning er kortere enn den norske.

For å forhindre at bispedømmerådet tilsetter prester som ikke er egnede for stillingene de søker vil praksis med grundige intervjuer og innhenting utvalgte referanser fortsette. Målet om å redusere antall vakante stillinger må balanseres mot målet om å få godt kvalifiserte prester i bispedømmets prestestillinger.

Mål: Arbeide for å få nye prester inn i Den norske kirke

Bispedømmet har hatt en «nyrekruttering» på fire prester. Målet anser derfor som nådd.

Bispedømmet har i 2013 tilsatt syv prester som ikke tidligere har arbeidet i Den Norske kirke. Av disse kommer fem rett fra studier ved norske utdanningsinstitusjoner. De to andre kommer fra Sverige og er ordinerte prester med fartstid som prester fra der ifra. Tre prester har sluttet i Den Norske kirke.

Det har vært god oppfølging av studentene og bispedømmets tidligere sommervikarer gjennom hele året. Tre av studentene som ble tilsatt i bispedømmet i 2013 har vært VTP-studenter i Nord-Hålogaland. Disse har fått god oppfølging underveis i VTP-løpet og alle tre har hatt sommervikariater i Nord-Hålogaland i løpet av studietiden.

Bispedømmet driver også individuell oppfølging av andre studenter som har vist interesse for Nord-Hålogaland. Det er normalt minimum ti studenter inne i forskjellige typer vikariater i løpet av et år. Disse blir fulgt godt opp i ettertid, og en god del av de studenter som har hatt vikariater i bispedømmet kommer tilbake etter endt utdanning.

I løpet av 2014 vil rekrutteringsplanen bli ferdigstilt. Denne planen vil ha hovedvekt på rekruttering av prester i Norge. Det kan bli aktuelt å ha større fokus på rekruttering av utenlandske prester.

Bispedømmet kommer til å fortsette den gode kontakten med utdanningsinstitusjonene, og også intensivere aktiviteten, slik at vi er i kontakt med utdanningsinstitusjonene flere ganger pr år, minimum vår og høst.

Mål: Få prester til å utsette pensjonering

Målet er ikke nådd.

I 2013 var det fire prester som sluttet for å gå over som pensjonister. Dette er både alderspensjonister og de som går av med avtalefestet pensjon. Gjennomsnittlig alder for disse fire var 67,3 år på pensjonstidspunktet.

Tilsvarende tall for 2012 var fire pensjonister (både alderspensjon og AFP). Gjennomsnittlig alder for disse var 68 år på pensjoneringstidspunktet.

På bakgrunn av dette kan vi ikke si at målet er nådd. Bispedømmet har hatt en lavere gjennomsnittlig pensjonsalder i 2013 sammenlignet med 2012. Samtidig bør det kommenteres at det er snakk om forholdsvis få pensjonister. Det er kun fire pensjonister pr år og kun en AFP-pensjonist pr år. Med så lavt antall pensjonister pr år vil gjennomsnittlig pensjonsalder variere noe fra år til år.

Det positive er at gjennomsnittlig pensjonsalder begge årene er over 67 år som er alderspensjonstidspunktet etter den trygdeordningen som gjelder for de som ble pensjonert i 2012 og 2013. Hele 37,5 % av pensjonistene våre de siste to år har stått til aldersgrensen på 70 år. Noen av de som måtte gå av ved 70 år brukes nå som vikarer.

Bispedømmet har lagt til rette for at prestene skal kunne stå i jobb så lenge som mulig. Noen av prestene har fått tilpasninger i tjenesten, slik at de ønsker å stå lengre i jobb. Et eksempel er reduksjon i eksempelvis konfirmantarbeidet, men med økning av andre oppgaver som begravelser.

Hvis det er mulig tilbys sokneprester som har hatt lang tjeneste en mulighet for overgang til prostiprest/seniorprest for å få dem til å stå lengre i tjeneste. Dette har hatt en god effekt. Flere av prostiprestene har kommet fra stillinger som sokneprester.

Bispedømmet har også egne tiltak for seniorer i våre IA-mål. Vi har milepælsamtaler og temaet tas også opp i medarbeidersamtalene.

Bispedømmet har en egen ABV-gruppe for seniorer. Det legges også til rette for studiepermisjoner for prestene. Mange som nærmer seg pensjonsalder tar ikke studiepoengsgivende studier, men har egne studieopplegg tilpasset den enkeltes ønsker og behov. Dette legger arbeidsgiver til rette for.

Bispedømmet vil fortsette å arbeide systematisk for å legge forholdene til rette for at prestene kan stå lengre i stilling før pensjonering.

Det er et mål at livsfasepolitikken for bispedømmet vedtas i løpet av våren 2014. Den vil formalisere flere av mulighetene for tilrettelegging for å få prester til å stå lengre i tjeneste. Det vil også bli flere verktøy for tilpasninger tilgjengelig i livsfasepolitikken.

2.2.2 Organisering og ledelse av prestedtjenesten

KIRKEMØTETS MÅL

Bispedømmerådene, biskopene og prostene skal ivareta god ledelse av prestene, sørge for at prestene har gode arbeidsvilkår og at tjenesten er tilpasset lokale forhold og utfordringer.

Mål: Nye prester skal få en omfattende og god innføring i prestedtjenesten

Indikator: Gjennomsnittlig antall dager med opplæring for nytilsatte prester

Målet ikke nådd.

I forbindelse med Bispemøtets utarbeidelse av innføringsprogram for nye prester ble det forventet at Bispemøtet ville komme med en klar initiering av oppstart av det nye programmet. Først på høsten ble det avklart at bispedømmet selv kunne avgjøre hvilke type innføringsdager man ønsket på bispedømmenivå, og tidspunktet for disse.

Nord-Hålogaland ønsker ikke å ha en innføringsdag, slik Bispemøtet har fastsatt. Bispedømmet ønsker å samle alle nyansatte prester til ei samling for å skape fellesskap, tilhørighet og å bli kjent med bispedømmekontoret, landsdelen og andre nyansatte prester. Dette målet kan ikke nås på en dag, så det ble planlagt et kurs med to overnattinger. Det var ikke mulig å få gjennomført kurset i løpet av høsten 2013. Kurset ble derfor flyttet til tidlig januar.

Bispedømmet har en egen plan for innføring av nyansatte prester som også omfattet oppfølging og opplæring i prostiet og lokale menighet. Dette ansvaret ligger hos prostene. Det er ikke rapportert antall timer som er brukt på dette.

Utenlandske prester får ofte mentor. Nå er det to stykker i mentorprogrammet. Nytilsatte tilbys arbeidsveiledning umiddelbart etter oppstart.

Nytilsattesamlingen er gjennomført i 2014 og vil bli rapportert i Årsrapporten for 2014. I tillegg vil også prostenes rapportering være i 2014 når det gjelder innføringsprogram for nyutdannede.

Mål: Prestene skal ta del i etter- og videreutdanning

55 % har deltatt på studieopplegg av lengre varighet. Under dette kommer to prostivis videreutdanninger.

Utdrag av tabell 9.6, med korreksjoner – Kursøknader gjennom REU-systemet

	2013			2012-2013	
	Søkt	Innvilgelse	Andel innvilget	Søkt	Innvilget
Tabell 9.6	36	23	64 %	5	-16
Reelle tall	36	33	92 %	5	3
Differanse	0	10	28 %	0	19

Bispedømmets mål er at prestene skal ta del i etter- og videreutdanning. I 2013 har 55 % av prestene deltatt på et studieopplegg av minst fem dagers varighet. Det er en øking fra 2012 til 2013 i antallet prester som har deltatt i et studieopplegg av minst fem dagers varighet. Grunnen til denne formidable økningen er at vi har hatt flere hele prostier som har deltatt på prostivis kurs i regi av MF. Bispedømmet har innvilget 92 % av REU-søknadene. Konklusjonen er at bispedømmet har en god ordning for etter- og videreutdanning. Vi anser derfor for at vi har nådd målet om at prestene skal ta del i etter- og videreutdanning.

I 2012 ble nytt regelverk for REU-søknader vedtatt. Dette ser ut til å ha en effekt i forholdet til antallet prester som søker permisjon. Bispedømmet har også utvidet adgangen til prostivise kurs. Som forsøksordning er det blitt gjort avtale i REU om å avsette kroner 200 000,- pr år i ekstra i REU-midler for 2013 og 2014. Disse midlene er kommet til for å dekke økt ønske om deltakelse i prostivise kurs. Tilbakemeldingene fra tidligere deltakere på prostivise kurs er at kurset gir et økt samhold mellom prestene i de prostiene som har deltatt.

Bispedømmet holder på med utarbeidelsen av en kompetanseplan for Nord-Hålogaland bispedømme. Formålet med kompetanseplanen er å skaffe oversikt over hvilken kompetanse vi har på sentrale områder. Vi vil da få et bedre grunnlag for å velge ut hvilken kompetanse vi må sikre at prestene har, samt hvilken kompetanse som er ønskelig i bispedømmet.

REU-reglementet vil bli revidert for å tilpasse dette bedre til søknader om prostivise kurs.

Arbeidsveiledning

Mål: Prestene skal ha regelmessig veiledning

Indikator: Andel prester som har fått veiledning

Målet er delvis nådd.

Det er flere prester som ønsker veiledning og som bispedømmet må tilrettelegge dette for.

ABV har vist seg å være et effektivt instrument for å fremme evne til refleksjon og selvinnikt. Dette fremgår av de evalueringene som er gjort. Når det gjelder sykefravær mangler vi målingsredskap som kan avdekke hvorvidt det er en målbar effekt av ABV. Basert på kvalitative utsagn i evalueringene, mener vi at det er rimelig å anta at ABV har en forebyggende effekt i forhold til sykefravær, og at tiltaket også er en hjelp til å få medarbeidere i funksjon etter kriser og sykefravær.

For å påvirke måloppnåelsen har bispedømmet i 2013 startet en ny gruppe for nytilsatte prester. Fra før har vi en gruppe med tilsvarende profil som ble startet i 2012. Bispedømmet fikk fire nyutdannede veiledere i 2012. En av dem er fraflyttet bispedømmet i 2013. To er i aktiv veiledning. En har ikke vært tilgjengelig for aktiv veiledning. Nyrekrutteringen har medført en faglig fornyelse for hele veilederkorpset. Avgang pga. alder og flytting medfører et behov for å ha fokus på rekruttering også i tiden framover.

For å forbedre resultatene har bispedømmet i 2013 utvidet tilgjengeligheten for veiledning ved å gå over til kontinuerlige grupper for prester. Planen er å opprette to nye kontinuerlige grupper på strategiske steder i bispedømmet for å nå flere av arbeidstakerne med ABV. Bispedømmet har i 2013 gjennomført forsøk med kollegabasert veiledning. Denne ordningen skal evalueres i 2014. Mentorordningen videreføres. Dette er et supplement til ABV, som fortsatt vil være kjernevirksomheten med hensyn til veiledning. Vår erfaring er at prestene i større grad etterspør veiledning. Vi får også svært god tilbakemelding fra deltakerne.

Veilederstatus

	Antall
Aktive veiledere	6
Passive	5

Kommentar: Siden 2012 har en av de aktive veilederne redusert sin virksomhet som veileder på grunn av pensjon. To veiledere er fraflyttet bispedømmet. Nyrekrutteringen kompenserer så vidt for avgangen.

Grupper

Grupper	Antall deltakere	Antall samlinger	Antall timer
Proster	4	5	20
Proster	5	5	25
Nyutdannede/nyansatte	6	6	18
Prester	6	9	45

Mål: Nord-Hålogaland bispedømme vil jobbe for at sykefraværet ikke overstiger 5%
 Indikator: Sykefraværet

Sykefravær

Egenmeldt		Legemeldt		Totalt		Endring 2011-2012		2011
Sykedager	Fraværs %	Sykedager	Fraværs %	Sykedager	Fraværs %	2012	2012-2013	Fraværs %
47	0,3 %	751	4,1 %	797	4,4 %	3,7 %	0,7 %	6,6%

Som tidligere nevnt har bispedømmet i 2013 hatt store vakanser og utfordringer med å finne nok vikarer. Det var knyttet spenning til om dette ville gi utslag i større sykefravær. Men sykefraværet har en mindre øking i forhold til året før, og er langt fra sykefraværsprosenten i 2011. Bispedømmet har et særlig fokus på å følge utviklingen av sykefraværet. For å få en bedre oversikt over hva prestene selv opplever i forbindelse med sykdom og arbeidsbelastning ble det lagt inn nye spørsmål i arbeidsplassundersøkelsen. Se tekstboks til venstre.

SPØRSMÅL I
ARBEIDSPASSUNDERSØKELSEN

- Har du vært på jobb i år når du burde meldt inn sykdomsforfall med egenmelding?
- Har du vært på jobb i år når du burde ha sykemelding fra lege?
- Over hvor lang tid har det vært slik?
- Har prosten hatt kontakt med deg i forbindelse med sykdom?
- I hvilken grad har vakanser og manglende vikarer i prostiet ført til økt arbeidsbelastning for deg?

Resultatet viser at det i noen grad hender at prester går på jobb når de burde vært sykemeldt. Grunner som oppgis er mangel på vikarer som kan ta over og ansvarsfølelse for det som er avtalt. I de fleste tilfeller har det ikke vært slik over lang tid. Når det gjelder spørsmålet om kontakt med prosten i forbindelse med sykdom er vi usikker på svaret. Grunnen til dette er at prester som ikke har vært syk har trykket nei, noe som gir feil svar.

	1	2	3	4	5	6
I hvilken grad har vakanser og manglende vikarer i prostiet ført til økt arbeidsbelastning for deg?	12	20	6	18	22	20
	Ja	Nei				
Har du vært på jobb i år når du burde vært meldt inn sykdomsforfall med egenmelding?	24 %	76 %				
Har du vært på jobb i år når du burde ha sykemelding fra lege?	24 %	76 %				

Vi opplever at prostenes oppfølging av de sykemeldte er bedre. Prostene har i stor grad tatt i bruk en app fra NAV som gjør det enklere å overholde fristene. Men det er fortsatt mulig å gjøre forbedringer i oppfølgingen. Det er mange grunner til en sykemelding, alt fra hjernerystelse etter fall på is, til stor arbeidsbelastning og utfordringer i privatlivet. For å ta tak i de forhold som det er mulig å gjøre noe med, er det blant annet utarbeidet et forslag på Livsfasepolitikk for bispedømmet. Bispedømmerådet vil vedta denne i løpet av våren 2014. Vi ser at de ulike ansatte, for en periode, kan ha behov for forskjellig type tilrettelegging. Dette kan hindre blant annet sykemelding, konflikter og fratreden. I den grad det er mulig ut fra lokale forhold, bemanningssituasjonen og behovet til den enkelte ønsker vi å finne muligheter som sikrer en god og håndterbar arbeidssituasjon for våre ansatte. Dette krever at prostene har en god og jevnlig dialog med sine prester.

At det er samlingspunkter der alle prostiets prester samles og at enkeltsamtaler og enkeltbesøk i menigheten blir gjennomført. I 2013 har 97 % av de ansatte gjennomført medarbeidersamtale, mot 83 % året før. Dette er en positiv utvikling, men vi vil ikke være fornøyd før alle prester har årlige medarbeidersamtaler.

Medarbeidersamtale

2012		2013	
Antall	Andel	Antall	Andel
67	83%	74	97%

I årets arbeidsplass undersøkelse ble det spurt om i hvor stor grad prestene hadde forutsigbar fritid og i hvor stor grad de har fått tatt ut fri.

	1	2	3	4	5	6
I hvilken grad har du forutsigbar fritid? (Har du plan for beredskap, fritid, arbeidsplan m.m)	0	0	12 %	27 %	41 %	20 %
I hvilken grad får du tatt ut avtalefestet fritid?	0	10 %	21 %	16 %	43 %	10 %

Ut fra oversikten ser det ut til at det er en stor grad av forutsigbar fritid. Men det er ikke fullt så god uttelling på om fridagene faktisk tas ut. Når vi sammenligner dette med antall fridager som er nullet og feriedager som er overført til 2014 ser vi at det i stor grad er prester som ikke får tatt ut all ferie og fritid. Det har de to siste årene vært et stort fokus på uttak av ferie og fridager. Det er også åpnet for at ikke oppsamlede fridager kan tas ut på forhånd. Men vi har ikke klart å nå målet om å redusere tapte fridager og overførte feriedager. Det kan ut fra bemanningssituasjonen se ut til at lav bemanning gir utslag i manglende uttak av fridager. I arbeidsplassundersøkelsen ble det spurt etter årsak for at avtalte fridager ikke er blitt tatt ut. Svarene var overraskende, bemanning og vakanse ble i liten grad oppgitt som grunn. Hovedvekten lå på den generelle arbeidsbelastningen i hverdagen der det ikke var tid til å nå over alle oppgavene innen for vanlig arbeidstid, i tillegg til de uplanlagte arbeidsoppgavene som dukket opp.

Antall dager	Tapte fridager	Overførte feriedager
0-5 dager	36	26
6-10 dager	13	8
11-20 dager	5	2
21-30 dager	2	1

	2011	2012	2013
Feriedager til gode	5,6	2,9	2,9
Fridager	2,6	3,9	4,1

Det er fortsatt mye å jobbe videre med for å sikre at prestene har en forutsigbar og trygg arbeidshverdag. Det er viktig å sørge for at alle prester har en plan over arbeids- og fritid. Vi må sørge for at alle prester får tilgang til og kunnskap til å bruke blant annet prostemodulen. I tillegg må prostene sørge for at arbeidsoppgaver og ansvarsområder blir definert. Mange prester sliter med å si nei når forespørsler om f.eks sørge- og dåpsamtaler kommer på fridager. I den nye livsfasepolitikken er det lagt inn flere temaer som prostene kan snakke med den enkelt prest om, blant annet spørsmålet om «hva er godt nok».

2.2.3 Likestilling og inkludering

KIRKEMØTETS MÅL

Det skal legges til rette for at flere kvinner søker tjeneste som menighetsprester og innehar lederstillinger i kirken

Mål: Øke andelen kvinnelige prester fra 24,7 % til 30 %

Indikator: Andel kvinner i faste stillinger

Mål: Øke andelen kvinnelige ledere

Indikator: Andel kvinner i stillinger som prost og biskop

Faste prestestillinger 2013			2012	2012-2013	2008	2008-2013
Kvinner	Totalt	Kvinneandel	Kvinneandel	Endring	Kvinneandel	Endring
22	76	28,9 %	24,7 %	5,2 %	20,8 %	8,1 %

Det har vært en økning i kvinneandel på 5,2 % fra 2012 – 2013. Dette er en positiv utvikling for bispedømmet. Målet for statlige foretak er en kvinneandel på 40 %, og dette er også et langsiktig mål for bispedømmet.

Bispedømmerådet fortsetter å bruke «Kvinner oppfordres til å søke» i bispedømmets utlysningstekster. I den forbindelse har Nord-Hålogaland bispedømmeråd gjort følgende vedtak (NBDR 065/12), og dette er fremdeles gjeldende:

- 1) Normalt vil Nord-Hålogaland bispedømme lyse ut stillinger med teksten «Kvinner oppfordres til å søke».
- 2) I de menigheter der kvinnelig prestatjeneste ikke kan anbefales, kan denne teksten sløyfes i samråd med menighetsrådet.

Kun i et fåtall av bispedømmets menigheter vil punkt 2 komme til anvendelse. Fram til nå har dette vært særlig aktuelt i Nord-Troms prosti, der det så langt ikke har vært ansatt kvinner i prestestillinger. Dette er et område der alle menighetene er preget av en sterk læstadiansk tradisjon, og ansettelse av kvinner i prestestilling vil for mange oppleves som kontroversielt og skape stor uro.

Som arbeidsgiver er det også viktig å ta i betraktning hvordan det vil oppleves for en kvinnelig prest å komme til et område med motstand mot vedkommendes tjeneste. Derfor ønsker bispedømmet å ha et godt samarbeid og en god dialog med menighetene i dette området, slik at en eventuell ansettelse av kvinnelig prest vil bli en positiv erfaring både for prest, menighet og lokalsamfunn. Det vil best oppnås ved å la det modne fram en felles forståelse.

Fra 2009 har det vært arrangert egne samlinger for alle kvinnelige prester ansatt av bispedømmerådet. Oppslutningen har ligget på 90 – 100 %. I 2013 ble samlingen avholdt i

november, med en oppslutning på 96 %. Tematikk som ble tatt opp var blant annet «Hvordan leve mens man springer» - om krevende yrkesliv og fare for utbrenthet, om å skifte fra annen yrkesbakgrunn til prestestilling i voksen alder og hvordan det er å være kvinne, prest, leder og tillitsvalgt. Samlingen ble evaluert og fikk til dels svært gode tilbakemeldinger både på temavalg og det verdifulle i å være et helt døgn sammen med de andre kvinnene i bispedømmet. Særlig positivt vurderes dette fra de kvinnelige prestene som har tjeneste i distriktene.

Gjennomgående er det en utfordring å få kvinnelige søkere i utkantstrøkene av bispedømmet. Høyest kvinneandel har Tromsø domprosti. Her er også prosten kvinne, noe som kan ha en positiv effekt. Kvinneandelen i domprostiet er på 50 %. Halvparten av disse er sokneprester. Nest høyest kvinneandel finnes i Alta prosti, på 25 %.

Dette er de to største byene i bispedømmet og viser en klar tendens. Kvinner søker seg først og fremst til byer eller bynære strøk i bispedømmet. Det er ikke gjort noen systematiske undersøkelser på årsaker til dette, men tilbakemeldinger fra kvinnelige prester og studenter tilknyttet bispedømmet viser at det handler om flere faktorer:

Yrkesmuligheter for eventuell ektefelle, ønske om sosiale fellesskap og byliv, kulturtilbud, bekymring for ensomhet og isolasjon. Mye av dette kan også være aktuelt for mannlige søkere, men det kan se ut til at det ikke slår like sterkt ut. Mannlige søkere kan ofte søke seg til utkantstrøk fordi de har fritidsinteresser som går mer i retning av jakt, fiske og friluftsliv – og kanskje en større grad av eventyrlyst.

En annen faktor som også kan spille, inn er at mange kvinnelige søkere oppgir at de ønsker å tilhøre et større stabsfellesskap, at det er viktig for tjenesten å ha kolleger å samarbeide med, mens mannlige søkere i mindre grad fokuserer på det.

2.2.4 Organisasjonsutvikling og fornying

KIRKEMØTETS MÅL

Bispedømmerådets administrasjon skal utvikles med tanke på å oppnå økt effektivitet og bedre servicenivå

Mål: Utvikle en funksjonell, kostnadseffektiv og brukerorientert forvaltning

Indikator: Balanse i budsjett og regnskap.

Funksjonell organisering (økonomistyring)

Regnskapet for bispedømmerådet omfatter kapittel 1590/4590 Kirkelig administrasjon og kapittel 1591/4591 Presteskapet.

Resultatutviklingen de siste 5 år er som følger:

	2009	2010	2011	2012	2013
Kap. 1590/4590 Kirkelig administrasjon	187 000,-	712 000,-	769 000,-	610 000,-	206 000,-
Kap. 1591/4591 Presteskapet	1 953 000,-	1 887 000,-	830.000,-	1 404 000,-	2 466 000,-

De siste tre - fire årene har vår interne budsjettoppfølging hatt som målsetting å komme ut med et mindreforbruk på begge kapitler. For kap. 1591/4591 Presteskapet anser vi det som nødvendig å ha en økonomisk buffer på mellom 2 og 3 % av tildelingen.

Innføringen av ny statlig standard kontoplan fra 01.01.2013 skapte innledningsvis noen utfordringer, og noe økt tidsbruk gjennom første halvår for å bli kjent med kontoplanen og opparbeide egne erfaringer med bruken av den.

Økonomistyringen anses som god. Det utarbeides månedlige økonomirapporter som følger opp forbruk i forhold til budsjett, med særlig fokus på personalkostnader (lønn og godtgjørelser) og reisekostnader. Det vurderes å være et utviklingspotensial i å involvere prostene i større grad, både hva gjelder budsjettarbeid og løpende resultatoppfølging.

Administrasjonen har utarbeidet ny Virksomhets- og økonomiinstruks for Nord-Hålogaland bispedømmeråd som er gjeldende fra 01.01.2014, i henhold til departementets krav. Av ulike årsaker ble denne ikke formelt vedtatt av bispedømmerådet før i rådets møte den 25.02.2014.

Tilskuddsforvaltning

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har i 2013 forvaltet tilskuddsmidler innenfor flere områder. Generelt ivaretas tilskuddsforvaltningen i henhold til økonomireglementet i Staten, samt retningslinjer gitt av departementet og/eller Kirkerådet.

- Tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk, post 71.16, kr. 10 505 000,-.

Tilskuddsposten skal bidra til finansiering av kateket- og diakonstillinger i bispedømmet, samt kirkemusikalsk virksomhet i Tromsø domkirke. Det har i 2013 ikke vært endringer i hvilke stillinger som mottar tilskudd. Det er utbetalt tilskudd til 15 kateketstillinger fordelt på menigheter i 13 fellelråd. Videre er det utbetalt tilskudd til 14 diakonstillinger fordelt på 10 fellelråd. Ledighet i noen stillinger deler av året har frigitt midler til å kunne gi tilskudd til prosjekter og tiltak innen tilskuddspostens formål.

Ved ledighet i stillingene erfarer vi at fellesrådene har problemer med å rekruttere kvalifiserte personer inn i stillingene, noe som gjør at vi ofte må i dialog med fellesrådet for å finne midlertidige løsninger som kan aksepteres innenfor tilskuddsposten.

Bispedømmet har de senere år arbeidet med å forbedre og effektivisere rutineene på dette området. Dette for å bedre forutsigbarheten for fellesrådene/tilskuddsmottakerne og for å forbedre den interne administrasjon på dette området. Som et ledd i dette arbeidet har vi fått oppdatert informasjon om lønnsmessige forhold for den enkelte stilling. Som følge av ledighet i enkelte stillinger har det i 2013 vært mulig å bevilge tilskudd tilnærmet 100 % dekning for kateketer og 50 % dekning for diakoner. Dette vil slik vi ser det ikke være mulig dersom samtlige stillinger blir besatt.

	2010	2011	2012	2013
Tildeling, post 71.16	9 549 000,-	9 845 000,-	10 161 000,-	10 505 000,-
Endring fra foregående år (kr.)	+ 306 000,-	+ 296 000,-	+ 316 000,-	+344 000,-
Endring fra foregående år (%)	3,31 %	3,10 %	3,21 %	3,39 %

I 2013 er hele tilskuddsposten disponert.

- Trosopplæring, post 75, kr. 10 473 000,-

Tilskuddsposten skal bidra til gjennomføring av trosopplæringsreformen i samsvar med Kirkerådets rammer for økonomiforvaltning. Tilskuddsposten er todelt, der kr. 614 000,- gjelder en kateketstilling i Polmak og Tana opprettet i 2003 og resterende kr. 9 859 000,- gjelder trosopplæringsmidler til menighetene i de prostier som så langt er kommet med i reformen (inkl. overførte midler fra 2012 til 2013 med kr. 200 000,-).

Tilskudd som gjelder kateketstillingen er i sin helhet utbetalt til Polmak og Tana kirkelige fellesråd.

Når det gjelder trosopplæringsmidler er regnskapet gjort opp med et mindreforbruk på kr. 75 500,-.

I hovedsak skyldes dette avregning overfor fire – fem fellesråd som følge av innrapportert underforbruk i 2012. Deler av avregnet beløp er utlyst og tildelt trosopplæringsformål i menigheter som ikke er kommet med i reformen. Mindreforbruket er søkt overført til 2014.

Forvaltning av trosopplæringsmidler er ressurskrevende. I de fleste prostier som er kommet med i trosopplæringsreformen har vi ikke lyktes med å få på plass samarbeidende enheter. Dette medfører at det er mange tilskuddsmottakere/fellesråd med til dels små tilskuddsbeløp, der laveste tilskuddsbeløp utgjør ca. kr. 50.000,-.

Videre erfarer vi at det er stor variasjon i de regnskapsrapporter som mottas fra fellesrådene når det gjelder bruken av trosopplæringsmidlene, både hva gjelder kvalitet i rapportene og i fht. overholdelse av frister for innsending. Følgelig er noe ressursbruk knyttet til purringer på og kvalitetssikring av fellesrådenes rapportering på dette området.

	2010	2011	2012	2013
Tildeling, post 75 (kateketstilling)	560 000,-	577 000,-	594 000,-	614 .000,-
Tildeling, post 75 (trosopplæringsmidler)	7 532 000,-	8 549 000,-	9 000 000,-	9 859 000,-
= Sum tildeling, post 75	8 092 000,-	9 216 000,-	9 594 000,-	10 473 000,-

- Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd mottok i alt 19 søknader om OVF-midler

2013, med en samlet søknadssum på ca.

kr. 1 150 000,-. Tildelingen fra Kirkerådet utgjorde kr.

573 850,-.

Tildelingen fra Kirkerådet ble fordelt på

satsingsområder som følger:

Satsingsområde	Ant. prosjekter	Beløp
Diakoni	6	125 000,-
Kirkemusikk og kultur	2	150 000,-
Barn og unge	3	132 000,-
Gudstjenesteliv	1	66 000,-
Samisk kirkeliv	0	0,-
= Sum tildelt	12	473 000,-

I tillegg ble det avsatt kr. 100 850,- til

bispedømmerådets SMM-arbeid.

Tildelingen viser at en stor del av de innkomne søknadene ikke ble innvilget.

3 ANDRE KRAV OG FORUTSETNINGER

3.1.1 Tilgjengelighet på Internett, sosiale media

KIRKEMØTETS MÅL

Ta i bruk og utnytte elektroniske hjelpemidler

Mål: *Utvikle godt fungerende hjemmeside*

Indikator: *Antall treff på hjemmesiden*

Målet vårt for 2013 var at bispedømmet skulle ha en godt fungerende hjemmeside. Hjemmesiden har i perioden 01.01. – 31.12.2013 hatt 3.643 unike treff, av disse er 26,62% nye besøk.

Målet med å få en godt fungerende hjemmeside synes å være oppnådd, blant annet med målinger hentet fra Google Analytics. Målingene startet 01. oktober 2012.

Tar vi utgangspunkt i siste kvartal 2013 sammenlignet med siste kvartal 2012 ser vi en økning i unike besøk med 41,82 %, av disse er 14,80 % nye besøk.

Vi har god del mer materiale på siden, både under ulike fagfelt samt flere nyheter og flere steder har fått en bedre layout.

Flere av de ansatte har produsert materiale for sitt fagområde med tanke på hjemmesiden, samt at vi har fått oppdatert en del av det gamle materialet som lå ute. Vi har fokusert på å få lagt ut nyheter. Kontaktdata for kontoret er oppgradert med nye bilder, layout og vi har lagt til kart.

Bispedømmet ønsker en dynamisk hjemmeside og vil fortsette med å videreutvikle den. Det vil bli laget en plan for det kortsiktige arbeidet, gjerne med flere fokusområder. Det må settes av tid til arbeid med hjemmesiden.

Vi skal ved intern opplæring sørge for at et par stykker til på kontoret skal kunne legge ut materiale, og vi ønsker å øke engasjementet i staben på kontoret for å tenke at hjemmesiden er en viktig informasjonskilde for våre brukere.

Vi vil bruke Google Analytics for analyser, f.eks. se om vi kan finne ut mer om hvilken informasjon bruker søker etter.

3.1.2 Evalueringer

I 2013 ble det gjennomført tre evalueringer. Det ble gjort en evaluering av stiftsmøtet og en av kvinnenettverksmøtet som begge ble gjennomført i november. Og det ble gjort en arbeidsplassundersøkelse blant de fast ansatte prestene i bispedømmet. I rapporten til departementet er den ene evalueringen ikke blitt med ved en feiltakelse.

Bispedømmet bruker nå Questback både for påmeldinger og for undersøkelser. Det er fortsatt noen utfordringer i forhold til funksjonalitet, men vi ser at verktøyet gjør det enklere å

bearbeide data, og ikke minst at svarprosenten øker. I 2012 var svarprosenten på arbeidsplassundersøkelsen 28 %. I 2013 var svarprosenten på 62 %. Dette er en betydelig økning, men vi vil jobbe videre for å få en svarprosent opp mot 100.

3.1.3 Risikovurdering

Nord-Hålogaland bispedømme har for 2013 innarbeidet risiko- og vesentlighetsvurdering i årsplanen, for de deler av vår virksomhet som vi har ansett som relevante.

3.1.4 Oppfølging av revisjonsmessige forhold.

Anskaffelser

Det er i 2013 arbeidet videre med å utarbeide og forbedre våre retningslinjer for anskaffelser. Vårt mål er at ved anskaffelser skal disse og det regelverket som gjelder følges.

Dette har vært en større utfordring enn antatt og bispedømmet har ikke nådd dette målet. Delvis kommer dette av at vi ikke har klart å gi en god nok informasjon om retningslinjene og at vi har ikke klart å følge opp de løpende avtaler vi allerede har hatt.

Oppfølging av revisjonsmessige forhold:

Riksrevisjonen hadde for 2012 vesentlig merknad til flere forhold ved bispedømmerådets anskaffelser. Det ble påvist flere brudd på anskaffelsesregelverket;

- manglende anbud/konkurranse ved anskaffelser over kr. 500.000,-
- manglende anskaffelsesprotokoll ved anskaffelser over kr. 100.000,-